

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 38 (2013) 1988 RUGSĖJIS-SEPTEMBER 20 • LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS METAI • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Sukakties proga

Kai tik aptariamas ar diskutuojamas lietuvių išlaidų kėlimas, visada iškeliamas lietuvių parapijų reikšmė. Ir tai ne be reikalo. Tie du dalykai jau nuo pat pirmųjų lietuvių žingsnių yra taip susiję, kad kalbant apie vieną, yra būtina liesti ir kitą. Kone šimtmetė patirtis mums gražiais pavyzdžiais rodo, kiek ir kaip mūsų parapijos prisidėjo ir prisideda gana sunkiuose lietuvių išlaidų darbuose. Galima sakyti, kad ne tik prisidėjo, bet ir vadovauja, nes nėra jokių kitų tokio lygio ir tokios plėtos apimties junginių, kurie įstengtų suburti ir globoti savąjį kraštą palikusius tautiečius. Tiesa, buvo anksčiau, tebeturime ir dabar kitokių, daugiau ekonominiams ar pramoginiams tikslams įsteigtų sambūrių. Nors jie naudingi, bet ne idėjinės krypties stokoja to tradicinio lietuviško visuotinum.

APGAILESTAUJAME lietuvių rankomis ir lėšomis statytų parapijų nykimą, kuris yra gana tikslu nutatėjimo rodyklė. Tačiau džiaugiamės jų gyvumu, veikla ir sukačiomis. Štai – Toronto Šv. Jono Kr. lietuvių parapijai jau 60 metų. Įsteigta ankstesnės išeivijos 1928 m., kai Toronte tegyveno apie penkis šimtus lietuvių. Sunki pradžia, paskui gana ilgas laikotarpis be lietuvių kunigo savosios parapijos mylėtojų vis dėlto nepakirto jie neišsiskirstė svetimosios pastogės, bet laikėsi drauge, kol sulaukė šviesesnių dienų, kai 1947 m. į Torontą atvažiavo parapijos klebonas paskirtas a. kun. Petras Azubalis. Po metų kitų darbų sutartis baigė, būriai lietuvių plaukė plaukė į miestus pastovėsiams įsikūrimui. Pirmosios besikuriantį Toronto tautiečių bangos iš parapijos vadovų gavo ne tik dvasinį patarnavimą sava kalba, bet ir ne vienu atveju naudojosi konkrečia pagalba išdarbinant, tvarkant socialinius ar šeiminius reikalus. Sparčiai augo savoji parapija. Steigėsi organizacijos, spaudos ir kultūros židiniai – lietuviškasis gyvenimas sudarė savąjį kelią, kuriuo ir dabar einama.

TEIKIANT bendriesiems tautiniams reikalingam pirmumui ir tikroviškai žvelgiant į ateitį, amžino atminimo Klebono dėka atsirado Šv. Jono lietuvių kapinės, stiepėsi Anapilio sodybos pastatai, iškilto Mississaugos naujakūrystėje Lietuvos kankinių šventovės bokštas, perkėlus senąją Šv. Jono Kr. parapiją į naujuosius, ateiviai palankius, plotus. Naujosios šventovės šventinimo dešimtmetis reikšmingai jungiamas su parapijos 60 metų sukaktimi, kuri iškilmingai švenčiama rugsėjo 25 d. Anapilyje. Stebint jaunųjų šeimų įsijungimą į parapijų veiklą, galima tikėtis ir gražios ateities. Tik vienas, labai jau svarbus dalykas vis dar lieka miglotas. Tai pašaukimų klausimas. Be lietuvių kunigų nebus tikrų lietuvių parapijų, nors ir kaip jaunesnieji besistengtu išlaikyti reikalingą tęstinumą. Tose miglose pasirodęs vienas kitas spindulėlis džiugina visus. Bet jų reikia daugiau. Reikia, kad jaunieji, kunigai išaugę savose lietuviškos kolonijose, į jas grįžti ir būtų reikšminga pamaina. Reikia, kad misijų dvasia kauptų juos atgal, nors tai ir reikštų pasiaukojimą ar platesnių horizontų praradimą. Tai kol kas vienintelis kelias išeiti iš miglotą rytojų išeiviją stiprinančiais šviesuliais. Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

Paskutinis ateivių antplūdis?

Nelegalių ateivių antplūdį Kanadon turėjo sustabdyti pernai rudenį parlamento priimti du įstatymai "C-84" ir "C-55". Pirmasis turėjo paspartinti politinio pabėgėlio teisius pripažinimą ar jų atmetimą, antrasis – grąžinti jūron laivus, atplaukusius su nelegaliais ateiviais, ir bausti kanadiečius už nelegaliems atvykėliams teikiama pagalbą. Tuo metu Kanadoje jau buvo apie 50.000 ateivių, pasiskelbusių politiniais pabėgėliais. Pagal senuosius įstatymus jų byloms išspręsti būtų reikėję septynerių metų. Parlamento priimti "C-84" ir "C-55" įstatymai beveik ištaisė metus įstrigo juos patvirtinti atsakiusiam senatė, kur didžiulę paskirtų senatorių daugumą turi liberalų partija. Liberalai, patikėdami įvairioms grupėms, puolančioms konservatorių vyriausybę dėl tų įstatymų atnešimų suvaržymų, pradėjo reikalauti jų sušvelninimo. Senatas "C-84" ir "C-55" įstatymus kelis kartus grąžino parlamentams su pridėtomis pataisomis. Imigracijos ministerė Barbara McDougall buvo priversta išbraukti numatytą laivų grąžinimą jūron su atplaukusiais nelegaliais ateiviais. Tik tada po ilgo dėsimo sena-

tas patvirtino abu šiek tiek sušvelnintus įstatymus. Per tą laiką tariamų politinių pabėgėlių skaičius Kanadoje pasiekė beveik 60.000.

Liberalų vadas J. Turneris dabar kartais drįsta pažinti priekiaistų ministerio pirm. B. Mulronio konservatorių vyriausybei, kad ji neįstengia susidoroti su nelegalių ateivių atnešta problema. Liberalas J. Turneris užmiršta, kad tą problemą sąmoningai sustiprino "C-84" ir "C-55" įstatymų patvirtinimą senatė su laikysiu jo liberalų dauguma. Dabar jis nori, kad senatėn paskirti liberalai sustabdytų ir išrinktų parlamentarų priimtą laisvos prekybos sutartį su JAV, kol nebus paskelbti ir kol neįvyks Kanados parlamento rinkimai. Beveik metais vėliau senatė liberalų daugumą patvirtinti "C-84" ir "C-55" įstatymai pradės veikti tik nuo 1989 m. sausio 1 d. Iki to laiko reikia pertvarkyti imigracijos ministerijos institucijas, kad jų atstovai greičiau galėtų atskirti tikruosius globos siekiančius politinius atbėgėlius nuo juos vaidinančių sukčių minios. Iš tikrųjų nelengva dabar patikėti, kad Kanadoje offi-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Literatūros klasikas VINCAS KRĖVĖ-MICKĖVIČIUS, eidamas Lietuvos vyriausybės ministerio pirmininko ir užsienio reikalų ministerio pareigas, 1940 m. birželio 30 d. vyko į Maskvą išsiaiškinti Sovietų Sąjungos siekių Lietuvoje

Vokietija ir Sovietų Sąjunga 1939 m. rugpjūčio 23 d. pasirašė vadinamąją nepuolimo sutartį Maskvoje. Ta sutartimi ir prie jos pridėtu slapto protokolu buvo nuspresta Baltijos valstybių okupacija. Nuotraukoje matome Sov. Sąjungos užsienio reikalų ministrą V. MOLOTOVĄ (sėdi), Vokietijos užsienio reikalų ministrą J. VON RIBBENTROPĄ (dešinėje) ir kitus pareigūnus

Taip kalbėjo Molotovas su Krėve

Pokalbis nepriklausomos Lietuvos premjero prof. V. Krėvės-Mickevičiaus su Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministru V. Molotovu Maskvoje 1940 m. birželio 30 d.

VYTAUTAS A. DAMBRAVA

1940 m. birželio 15 d. Sovietų Sąjungai ginklu okupavus Lietuvą, pirmomis okupacijos dienomis Maskvos bolševikai krašto vyriausybei jokių reikalavimų nereiškė. Tokia padėtis truko beveik pusantro mėnesio. Staiga viskas pasikeitė. Tiek Maskvos atstovybė su Dekanozovu priešakyje, tiek komunistų karo vadovybė ėmė elgtis, lyg jie būtų tikri krašto šeimininkai, ir jų reikalavimai buvo vis griežtesni, nuolatinių grasinimų lydimi. Lietuvos vyriausybė tapo visai bejėgė. Maskvos galūnėi ėmė įsakinėti net paprastesius valdininkams, visai nesikreipdami į jų viršininkus, net jų neinformuodami.

Kelionė Maskvon

Tokiai padėčiai susidarius tuometinis Lietuvos vyriausybės premjeras prof. Vincas Krėvė-Mickevičius sukvietė įtakingų lietuvių tautos veikėjų pasitarimą. Ten buvo nagrinėjama esama padėtis. Krėvė-Mickevičius manė, jog vienišėi išeitis – pasitraukti iš krašto vadovybės. Susirinkimas betgi tokiai nuomonei nepritarė, pareikšdamas, kad kiekvienas turi pasilikti savo vietoje, kol pasilikti bus galima. Tame pačiame susirinkime buvo patarta Lietuvos premjerui vykti į Maskvą ir su užsienio reikalų liaudies komisaru Molotovu galutinai išsiaiškinti padėtį ir Maskvos vyriausybės siekimus Lietuvoje.

Sekančią dieną Lietuvos vyriausybė pasiuntė Lietuvos atstovų Maskvoje pageidavimą išrūpinti premjerui Krėvė-Mickevičiui audienciją. Tik trečią kartą iš eilės pareikalavus, buvo gautas Molotovo sutikimas priimti Lietuvos premjerą. Pasimatymas įvyko birželio 30 d., 11 v.v.

Pas Molotovą

Pasikalbėjimą pradėjo patys Molotovas paaiškinimu, kodėl sovietinė Maskvos vyriausybė negalėjo susitarti su sąjungininkų atstovais ir priversta buvo įsikišti susitarimo su Hitlerio vyriausybe. Štai Lietuvos premjero Vinco Krėvės-Mickevičiaus atpa-

sakojimas Molotovo pareiškimo, kuris savo laiką buvo perduotas iš laisvojo pasaulio per radiją tautiečiams pavergtoje Lietuvoje.

Molotovas taip kalbėjo:

— Lengviau atsidasome sužinoję, kad Lietuvos vyriausybė neišdrįso paklausti vokiečių, atsisakė ginklu užimti Vilnių ir tuo būdu neteko vokiečių vyriausybės pasitikėjimo. Vokiečių vyriausybė pasirodė mums labai palanki ir nuolaidi. Ji sutiko patenkinti visus mūsų pageidavimus. Turėjome daugeliu klausimų nusileisti vokiečiams už jų pasižadėjamą nesikėsinti įtraukti Baltijos valstybes į savo įtakos orbitą ir nesikišti į jų vidaus reikalus. Dar daugiau – jie sutiko, kad Baltijos valstybės būtų išimtinai mūsų įtakos sritis ir joje galėtume elgtis, kaip rasime reikalinga.

Kai Molotovas baigė savo išvedžiojimus, Vincas Krėvė-Mickevičius pareiškė, jog lietuvių stengsis būti lojalūs savo pasižadėjimams aprūpinti maistu SSSR kariuomenės igulas Lietuvoje. Bet šiam uždaviniui ištesėti esąs būtinas reikalas, kad Lietuvos ūkio našumas nesumažėtų, ekonominė padėtis nepablogėtų ir ūkinės organizacijos nebūtų sutriktos.

— Mums jau pranešta, kad jūsų ūkinės organizacijos veikia laikrodžio tikslumu, be sutrikimų, – pastebėjo Molotovas. — Mums tai buvo beveik netikėta. Mūsų karinė vadovybė tiesiog sužavėta jūsų ūkinių organizacijų veiklos tikslumu.

Kai Lietuvos premjeras išdėstė visus komunistinės kariuomenės savivaliavimus, kišimąsi į vidaus reikalus, grasinimus, ūkinių organizacijų griovimą ir demoralizavimą, nesiskaitymą su Lietuvos santvarka bei reikalais ir visa pailiustravo faktais, Molotovas, ramiai klausęs premjero Krėvės-Mickevičiaus kalbos, pareiškė:

— Ne mūsų išskaičiavimas griauti tokią tobulą ūkinę organizaciją. Priešingai, esame gyvai suinteresuoti jos palaikymu tinkamoje aukštumoje. Kištis į Lietuvos vidaus reikalus ir tuo kišimusi kenkti

ūkinei krašto santvarkai jų pareigūnai nėra gavę nurodymų. Aš manau, – tęsė Molotovas, – kad visi nesusipratimai kyla ten ne iš piktos valios, o iš skirtingų ūkinių ir socialinių santvarkų Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje. Žmonės, visai to nesiekdami ir nenorėdami, nesusitaria ir kitas kito negali suprasti dėl kylančių iš čia skirtingų psichologinių nusiteikimų. Dabartinė Lietuvos vyriausybė, kurios palankių nuosirdumų aš neabejoju, turėtų pasistengti paruošti savo krašto žmones naujoms sąlygoms prisitaikyti.

Čia Krėvė-Mickevičius atsikirtė:

— Mes ir visa mūsų tauta tikime, kad dabartinė padėtis Lietuvoje yra tik laikino pobūdžio ir neužsitęs per ilgai. Norėčiau manyti, kad jums būtų tikslingiau priversti savo igulų vadus Lietuvoje labiau derintis su mūsų santvarka, mūsų sąlygomis ir liaudies nusiteikimu, kad neliktų nemalonių atsiminimų apie jūsų kariuomenę, kai ji savo laiką pasitrauks iš mūsų krašto.

— Tamsta provokuojate mano atvirumą ir verčiate mane pasakyti, ko visai dabar nenorėjau kalbėti, – kiek pagalogėjęs atsiliepė į Lietuvos premjero žodžius Molotovas. — Tai kalbėsime atvirai, be sentimentų, turite pagaliau realiai pažvelgti tikrėnys ir akis ir suprasti, kad atskiros valstybės ateityje turės visos išnykti, įsijungusios į vieną garbingą sovietinių respublikų šeimą, vienos anksčiau, kaip Baltijos valstybės, kitos vėliau. Esame tvirtai įsitikinę, ir šiandien labiau, negu bet kada, kad genialusis draugas Leninas neklodo, tvirtindamas, jog Antrasis pasaulinis karas padės mums įsigalėti visoje Europoje, kaip pirmasis padėjo įsigalėti Rusijoje. Šiandien mes remiame Vokietiją, bet tik tiek, kad ji neužtrokštų anksčiau, negu karo nusikurintos kovojančių valstybių minios nusivils ir sukils prieš savo valdovus. Tada vokiečių buržuazija tuojau susitaikins su savo priešu – sąjungininkų buržuazija, kad bendromis jėgomis sutriuškintų sukilusį

(Nukelta į 3-čią psl.)

Pasaulio įvykiai

XXIV-JI VASAROS ŽAIDYNIŲ OLIMPIADA IŠKILMINGAI atidaryta rugsėjo 17 d. P. Korėjos sostinėje Seule. Iš 167 pakviestų šalių olimpiadon įsijungė 161. Toks didelis dalyvių skaičius buvo sutelktas tik Miuncheno olimpiadoje 1972 m., kai dar nebuvo žinomas politinis olimpiadų boikotas. Jo neišvengė ir P. Korėjos prez. R. Tae-Woo atidaryta XXIV-ji olimpiada. Sportininkų Seulan neatsiuntė komunistinė Š. Korėja su Kuba, Etiopija ir kai kuriais kitais savo šalininkais. Tačiau tų nedidelio skaičiaus nežinomų sportininkų išjungimas nepaliko ryškesnės žymės. Seule susirinko visos labiausiai sporte pasižymėjusios valstybės. XXIV-sios olimpiados atidaryme buvo priminta, kad šioje šalyje prieš 40 metų ideologijų kovoje liejosi pasaulio jaunimo kraujas, o dabar jaunimas susitinka draugiškai kovai sporte. Taip aštuoniomis kalbomis buvo pabrėžtas abiejų Korėjų karas, kuriame P. Korėją išgelbėjo Jungtinių Tautų vardu pagalbon atsistatę kariai. Išpuilingas buvo olimpinis žiedus sudariusių 76 parašutininčių nusileidimas stadione, 14.000 šokėjų atliekami masiniai šokiai, skambant rytietiška korėjiečių muzikai. Rytietiškas nuotakas atspindėjo ir 500 Hano upe praplaukiančių laivų spektaklis.

Sukakties paradas

Š. Korėja prieš pat XXIV-sios olimpiados atidarymą Seule savo sostinėje Pjongjange iškilmingu paradu paminėjo prez. Kim il Sungo komunistinio režimo keturiasdešimtmetį. Savo vadą dainavo, plakė, ir šūkiu garbino milijonus jo vardo aikštėje pro tribūną praeinančių šiaurinių korėjiečių. Vakarėčiams šis paradas priminė senus laikus Maskvoje, kai panašiomis priemonėmis buvo garbinamas Sovietų Sąjungos vadas J. Stalinas, dabar paskelbtas nusikaltėliu ir išmestas istorijos šiukšlynas. Prez. Kim il Sungo kultas tebėra gyvas visoje Š. Korėjoje, nors ją slepia ne tik politinės, bet ir ekonominės problemos. Jis dabar vis garsiau reikalauja JAV kariuomenės atitraukimo iš P. Korėjos ir abiejų Korėjų jungimo. Prieš keletą metų tokias sąjungtos komunistinės Korėjos idėjas Kin il Sungas apmokamo skelbimo teisėmis buvo pradėjęs garsinti Toronto dienraštyje "The Globe and Mail".

Popiežiaus kelionė

Jonas Paulius II aplankė penkias negrų valdomas šalis pietinėje Afrikoje – Zimbabvę, Botsvaną, Lesotą, Svazilandą ir Mozambiką. Politiniu požiūriu tai buvo komplikauta kelionė, nes kai kurios šalys yra marksistų rankose. Be to, visur reikalaujama paramos kovoję prieš baltuosius rasisčius P. Afrikos respublikoje. Zimbabvėje Šv. Tėvas pritarė sankcijoms prieš baltųjų ra-

sistų valdomą P. Afrikos respubliką. Mozambiko marksistams siūlė užbaigti kovą su partizanais. Svazilando karaliui Masvatui, turinčiam keturias žmonas ir norinčiam penktos, priminė, kad Dievas pripažįsta tik vieną. Apsilankymas P. Afrikos respublikoje nebuvo planuotas, bet dėl blogo oro ir Lesotą skridęs lėktuvas turėjo nusileisti Johannesburge. Ten popiežiui Jonui Pauliui II teko oraustyje pietauti su P. Afrikos respublikos užsienio reikalų ministru R. P. Botha. Kelionė Lesotan baigta automobiliu su P. Afrikos policijos palyda. Keturi teroristai, reikalavę susitikimo su Šv. Tėvu, prieš pat jo atvykimą į Lesoto sostinę Masera pagrobė autobusą su 70 katalikų seselių, mergaičių bei kitų piligrimų. Įkaitų išlaisvinimui vadovavo P. Afrikos policija. Trys teroristai buvo nušauti, vienas sužeistas. Autobuse žuvo du įkaitai – vyras ir mergina, devyni buvo sužeisti.

Stiprus uraganas

Daug nuostolių padarė Gilbertu pavadintas uraganas, pripažintas stipriausiu pastarajame šimtmečiu, susiformavęs Atlante prie Karibų jūros ir skriejęs šiaurės vakarų kryptimi. Labiausiai nukentėjo pakeliiu staiga užklupta Jamaika, kur be pastogės liko pusė milijono gyventojų. Daugelyje vietų nutraukta elektros srovė, sunaikinti vandentiekiai, bananų derlius, vištų ūkiai ir turizmo verslas. Nuostoliai skaičiuojami dešimčia milijonų dolerių. Tai yra didelis smūgis 2,3 milijono gyventojų turinčiai salai. Meksikos įlankos uraganas įsiveržė per Jukatano pusiasalį, padarydamas žalos ten esančioms Meksikos vietovėms, iš kurių didžioji gyventojų dalis jau buvo evakuota. Skaudžiausia nelaimė įvyko Monterrey vietovėje, kur staigus potvynis nusinėjęs keturis autobusus. Žuvo apie 200 keleivių. Meksikos įlankoje uraganas išsiskaldė į lietingas audras Teksas valstijoje. Dalis jų tęsia kelionę į šiaurės rytus.

Šiame numeryje:

- Sukakties proga**
Lietuvos kankinių parapija mini 60 metų sukaktį
- Taip kalbėjo Molotovas su Krėve**
Ministerio pirmininko pokalbis su užsienio reikalų komisaru
- Katalikų tikėjimas Gudijoje**
Katalikų Bendrija kenčia nuo lenkiškumo
- Su daina ir malda po Kvebeko šventoves**
Toronto Prisikėlimo parapijos organizuota maldininkų ekskursija
- Psichiatrijos piktnaudojimas Sovietų Sąjungoje**
Sveikieji žmonės pavertami ligoniais
- Darbas nelaidojamas**
A. a. Jono Dambaro nekrologas
- Ji mylėjo gyvenimą širdimi**
Prisiminimai apie mirusią rašytoją Karolę Pažeraitę
- Vokiečiai apie Lietuvą**
Lietuvių reikalai vokiečių spaudoje
- Mūsų išlikimas**
Jaunų jėgų paruošimas ateičiai
- Mokslinių darbų skatintojai**
Lietuvių katalikų mokslo akademijos tikslas ir reikšmė

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata – \$22, pusmetinė – \$12, rėmėjo – \$25, garbės – \$30 (Amerikoje – JAV doleriais).

Pavieniai numeriai – 50 ct.
Adresų keitimo reikalui kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškos žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550)
is published weekly, except 1st & 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.

Subscriptions: ordinary \$22.00, supporter \$25.00, honorary \$30.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškos žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.

CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Katalikų tikėjimas Gudijoje

1987 m. spalio 23-25 d.d. Londžėje, Lenkijoje, Tėvų jėzuitų iniciatyva įvyko simpoziumas tema "Gudai, lietuviai, ukrainiečiai, lenkai – vienybės sąlygos". Jame dalyvavo puskietis B. Makauskas ir skaitė paskaitą apie Vilniaus vyskupiją.

Į šį simpoziumą buvo pakviestas iš Sovietų Gudijos Vyšniavo (Valažino raj.) parapijos klebonas kun. Vladislavas Černiauskas (Vladyslav Čarniauskij). Jo parapija yra vienintelė visoje Gudijoje, kur pamaldos vyksta gudų kalba. Visur kitur, išskyrus Miorų parapiją, kur lietuviai klebonas naudoja rusų kalbą, pamaldos yra laikomos lenkiškai.

Negalėdamas atvykti kun. Černiauskas parašė laisvą simpoziumo dalyviams, kuris tilpo Niujorke leidžiamame gudų mėnesiniame laikraštyje "Belarus" gegužės laidoje ir "Keston News Service" biuletenyje nr. 296, 1988 m. kovo 17 d. laidoje. Paties autoriaus prisipažinimu laiškas parašytas paskubomis, yra jausmingas ir neilgas. Čia pateikiama jo santrauka.

Gudai priėmė krikščionybę iš Rytų. Liturginė kalba buvo senoji slavų. Brastos unija turėjo suvienyti gudus ortodoksus ir katalikus, bet taip neįvyko. Lenkai neįsileido unitų vyskupų į Žečpospolitos senatą. Į unitą buvo žiūrima kaip į priemonę sukatalikinti ir sulenkinti gudus. 1839 m. carai vėl grąžino gudus į "rusų" tikėjimą. Lygiai "rusų", kaip ir "lenkų" tikėjimas buvo gudams pažėminimas. I karo metu vyskupai Ropas ir Matulevičius įvedė į gudų katalikų parapijas gudų kalbą, bet po karo ji buvo uždrausta. Gudai kunigai buvo tremiami į lenkiškas parapijas ir netgi suimami. Ypač buvo persekiojami gudai marijo-

nai. Po II D. karo apie 400 kunigų paliko savo parapijas ir peratrijo į Lenkiją.

Kun. Černiauskas rašo, kad lenkų kunigų įtakoje gudai pasidarė "bažnytiniais lenkais" – kalbėjo gudų kalba, bet meldėsi ir giedojo lenkiškai. Lenkai dvasiškai bandė lenkinti gudus: išpažintys, krikštai, su-tuoktuvės – viskas turėjo būti atliktas lenkiškai. Būdavo atsitikimų, kad kai jaunieji mokėdavo poterių gudų kalba, kunigas sakydavo: "Tokių poterių aš nepripažįstu. Kol neišmoksite jų lenkiškai – netuoksiau".

Nuo 1939 m. Gudijoje nėra nei vienos lenkiškos mokyklos. Jaunimas kalba gudų kalba su rusiškų žodžių priemais. Senimas, kuris meldžiasi lenkiškai, nesugeba tikėjimo perduoti jaunimui – lenkiškai jis nesupranta. Pats Rygos kardinolas yra pasakęs: "Lenkai kunigai kartu su savo mirtimi nori palaidoti Gudijoje ir katalikybę: Lenkijos Gudijoje neįkūrus, bet tikėjimą praras". Lenkai dvasiškai ir dabar, nors Gudijoje yra gimę, laiko save geresniais už gudus ir "chamiškos" kalbos mokėti nenori. Kun. Černiauskui jie sako, kad jeigu jis išleistų gudų kalbą maldaknygę, tai jie jos ir rankas neimtų. Per 20 metų, kai lenkai valdė vakarų Gudiją, jie sakydavo, kad geriausias būdas sulenkinti Gudiją, tai per lenkišką katalikišką Bendriją. Kun. Černiauskas baigia: "Lenkai! Padėkite mums atsiesti ant krikščioniškų kojų, padėkite mums gudams – katalikams turėti savo vyskupą, administraciją, seminariją ir t.t. Įrodykite, kad jūs esate mūsų broliai Kristuje".

Pagal kun. M. Radwan statistiką 1984 m. Gudijoje dirbo 54 kunigai, kurių 18 buvo virš 75 metų amžiaus. Pagal "Tygodnik Powszechny" šiuo metu Gudijoje yra apie 40 kunigų. J.B.

AŲA

JONUI ŠABLINSKUI

mirus,

jo žmoną PAULINĄ, dukrą ANGELIKĄ, sūnų DONALDĄ ir giminėms gilaus skausmo valandoje nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime –

A. A. Ketvirčiai
V. V. Paškai

I. R. Paškauskai
O. M. Yčai

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiksliai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkite šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: "Kapitalas Lietuvai, palūkanos – lietuvių išeivijai!"

Su daina ir malda po Kvebeko šventoves

STASYS DALIUS

(Tėsinys iš praėjusio nr.)

Šios kelionės tikslas buvo aplankyti garsias Kvebeko šventoves. Iš krioklio ir įspūdingo laukinio tarpeklio grįžom atgal į Ste-Anne Beaupre vietovę, kur yra šv. Onos bazilika ir Kryžiaus keliai. Pati bazilika dviem aukštais gotikos bokštais, kylanti aukštyn 300 pėdų į dangų, pastatyta iš granito vieton sudegusios 1922 m. jau iš tolo dominuoja visą apylinkę. Didžiulė erdvė viduje, nes yra virš 300 pėdų ilgio. Ypatingai gerbiama ir meldžiamasi prie šv. Onos statulos, kuri laiko ant rankų kūdikį Mariją. Statula ant galvos turi karūną, nes yra oficialiai paskelbta kaip Kvebeko globėja. Pati statula yra išskaptuota iš vieno gabalo ažuolo aštuonių pėdų aukščio. Šv. Ona yra kvebekiečių labai gerbiama ir jos atlaidai liepos 26 d. yra metinė šventė, kur tūkstančiai žmonių suvažiuoja į šią baziliką. Tėvas Gregorijus kasmet organizuoja kelionę į šią vietovę iš Toronto.

Atvažiavus prie bazilikos lietus vėl pradėjo lašnoti, o iki pamaldų pradžios dar turėjome laiko, tad nors ir grasinama lietuvių apvaikščiųjų visą aplinkumą. Netoli bazilikos prisiglaudęs maldininkams namas, turįs 107 kambarius, kur už nebrangią kainą (\$26-32) dienai galima pernaktuoti. Užėjome į vidų, kur salėje ir kafeterijoje buvo ir daugiau žmonių, kurie išsėję ir užkandžiavo. Daro labai jaukų ir ramų įspūdį.

Kiek toličiau nuo bazilikos už automobilių aikštelės kitas pastatas šventovės vakso muziejus ir meno galerija. Į vakso muziejų įėjimas vienas doleris ir ištaisai vaizduoja atskiras paveikslais šv. Onos gyvenimą. Natūralaus dydžio iš vakso figūros su tų laikų rūbais įdomiai parodo šventosios gyvenimo periodus.

Iš muziejaus grįžtam į baziliką, kur požemyje didžiulė salė, kurioje pavakary vyko jaunimo pamaldos ir metinis jų susibūrimas (Youth Rally). Čia jau buvo sunku ilgai išverti, nes per garsiakalbius prie altoriaus gitaros ir būbnai, ir triukšmingos dainos ar giesmės sprogdino ausis. Su jauniu būriu prie altoriaus stovėjo kunigas laikas pamaldas, o salė sausakimšai pilna susedusių jaunųjų, kurie šaukė ir rėkė kilnodami aukštyn rankas. Mūsų lietuviškose šventovėse Dievas garbinamas be būbnų ir triukšmingo riksmo, kuris čia labai keistai atrodė.

Bazilikoje pamaldos prasidėjo 8 val. vakare dalyvaujant mūsų kunigams. Prisirinko pilna bazilika žmonių. Maldos atliktos prancūziškai ir angliškai. Pasibaigus Mišioms, buvo procesija bazilikos viduje. Užtruko ilgai kol mums atėjo eilė su degančiom žvakėmis įjungti ir procesiją, nes pirmiauėjo įvairios vėliavos, altorėliai ir atvykę iš kitur maldininkai. Įspūdinga vaizdą bazilikoje sudarė kai elektros šviesa užgeso ir tik tūkstančiai žvakių liepsnelių mirgėjo didžiulės bazilikos skliautuose. Su žvakėmis rankose mūsų grupė maldingai atliko savo pareigą. Po pamaldų grįžom į motelį jau vidurnaktį gerokai dienos įspūdžių išvarginti.

Sekminių pamaldos lietuviškai

Šį sekmadienį yra Sekminės, ir važiuojam į pranciškonų komisariją, kur jų šventovėje turime pamaldas lietuviškai vien mūsų ekskursijos grupė. Prelatas J. Tadarauškas Sekminių proga pasako gražų pamokslą. Apačioje pranciškonų šventovės rūsyje muziejus ir kriptą palaimintojo Tėvo Frederick, pranciškono. Muziejuje yra daugybė nuotraukų ir palaimintojo naudoti rūbai, brevijorius, rožinis, parašytos knygos, laiškai, gautos dovanos. Jo kuklus kambarėlis su stalu ir kėde, ir jo mylimo šunelio iškamša, gulinti ant žemės.

Apžiūrėję muziejų ir pasi-meldę prie palaimintojo kapo, važiuojam toje pačioje Cap-de-la-Madeleine vietovėje į Notre-Dame-du-Cap baziliką, šventiančią 100 metų sukaktį, nes ji pastatyta 1888 m. Bazilika yra sumūryta iš akmenų ir atrodo kaip kokia tvirtovė. Mergelės Marijos statula karūnuota 1904 m. ir paskelbta Kanados karaliene. Ši statula 1947 m. keliavo po visos Kanados provincijas ir Arktiką. 1964 m. ši šventovė popiežiaus Paul VI dekretu paskelbta bazilika ir skirta Rožinio karalienės garbei. Prie bazilikos parke yra Kryžiaus keliai ir taip pat du namai skirti maldininkams talpinti 270 žmonių.

Mums atvykus daugybė žmonių po pamaldų pradėjo eiti iš bazilikos, o plačios aikštės apie baziliką buvo apstatytos daugybe automobilių. Įėjus į baziliką dar labai daug žmonių meldėsi viduje ir vyko pamaldos. Apačioje bazilikos giliai rūsyje muziejus, kuriame sukrauta puošnios monstrancijos, kielikai, medaliai, įvairūs dekretai bei nuotraukos, vaizduojančios šventovės statybą ir šimto metų sukaktį. Gaila, kad ne visi šį muziejų pastebėjo ir pamatė, o verta buvo aplankyti.

Po pamaldų ir šventovių lankymo buvo pranešta, kad popietis paskirtas kelionė laivu St. Laurent upę, kas visus labai maloniai nuteikė. Antrą val. po pietų iš Trois-Rivieres priplaukos sulipom į Jacques-Cartier laivą, kuris dvi valandas vežiojo po plačią upę. Buvo maloni diena, saulė skaisčiai spindėjo danguje ir glamonėjo savo spinduliais atviram dešnyje, nes pradžioje visi sulipom į viršutinį atvirą denį. Vėliau pabuvojus saulėje ir vėjui, teko įieškoti pavėsio ir gaivintis alumi. Laikas maloniai slinko besizvalgant į abu plačios upės krantus. Pradžioje laivas atplaukė iki didžiojo per upę tilto, kurį pralindęs grįžo kita kryptimi tolyn nuo miesto. Pakrantėse matėsi daug didelių fabrikų su aukštais kaminiais. Per garsiakalbį buvo pranešama, pro kur plaukiame ir kokias vietas matome. Vėliau su mikrofonu į mūsų sėdintių tarpą atėjo laivo tarnautojas, sveikindamas keliaujančius ir padainuodamas prancūziškai. Padainavęs paprašė, kad ir mes ką nors padainuotume. Greitį prie mikrofono pristatė Tėvą Augustiną, kuris

galingu balsu užtraukė "Ant kalno mūrai". Visiems pritariant, gražiai ir stipriai nuskambejo, laivo tarnautojui dėkojant už šią dainą. Su smagia nuotaika pavakare grįžom atgal labai patenkinti kelione.

Atėjo ir paskutinė kelionės diena, kai rytmetėje pasirovėm visus savo krepšius į autobusą ir palikom motelį, kuriam tris naktis nakvojom. Grįždami šį kartą sustojam Montrealyje aplankyti abi lietuvių parapijas. Po nemažo klaidžiojimo pirmas sustojimas – šv. Kazimiero parapijoje, kurioje sutinka klebonas kun. S. Šileika. Labai gerą įspūdį padaro graži nauja šventovė, kurioje turime pamaldas. Aplamai, keliaudami buvom gan pamaldūs, nes turėdami autobuse prelatą, kuris kas rytą pravedavo Rožinio kalbėjimą ar giesmių giedojimą. Tikrai šį rytą po Rožinio sukalbėjimo ir giesmės moterys dar užsigeidė daugiau giesmių, bet prelatas užtraukė "Šėriau žirgelį". Ir taip daina sekė dainą, kol pasiekėm Montreailį.

Šv. Kazimiero šventovėje po pamaldų apžiūrėjome ir erdvią didelę salę, kur galėjome atsigaiivinti šaltais gerimais. Kiek pabuvoję pasileidom į Aušros Vartų parapiją. Per miesto gatves ir gatveles kol pasiekėm buvo jau po vidurdienio. Radome jau senokai mus belaukiančius kleboną kun. Aranavičių, parapijos komiteto pirmininką ir būrį tautiečių, kurie sutiko su kava ir pyragaičiais. Apžiūrėję jaukią šventovę susirinkom apačioje salėje, kur įrengti kambariai šauliams ir spaudos kioskas. Viskas labai gražiai sutvarkyta, išdabinta ir malonu užsukus juose pabuvoti ir pasižiūrėti.

Nors ir labai šiltai sutikti ilgai negalėjome pasilikti svečiuotis, nes dar laukė numatytas St. Josephs Oratorijos lankymas. Čia irgi įspūdinga šventovė su palaimintojo kriptą, prie kurios sukrauta daugybė ramentų atgavusių sveikatą per jo užtarimą.

Oratorija, didžiulis kelių aukštų pastatas, per kuriuos apvaikščiojom apžiūrėdami šventovę, paveikslų galeriją ir šv. Juozapo gyvenimo atskirų laikotarpių vaško figūrose. Nors dar buvo numatyta aplankyti Notre Dame šventovę, bet jau buvo vėlyva popietė ir dėl laiko stokos pajudėjome iš Montreailio namų link. Pataikėme į popietinį judėjimą, tad ilgokai užtruko kol išsikrapštėm iš miesto.

Grįždami pakelėje turėjome vieną ilgesnį sustojimą, kur vienas iš mūsų keleivių, praktikuojas jogą, atliko sunkius pratimus, kad net policijos mašina pravažiuodama sustoję pasiklausti, ar viskas tvarkoje, ar nereikia pagalbos. Torontą pasiekėme prieš vidurnaktį vairuotojui traukiant įvairias arijas gan linksmoje, ne mieguistose nuotaikoje. Esu dėkingas Tėvui Augustinui už kvietimą ir sudarymą sąlygų dalyvauti šioje gražioje kelionėje.

Prisikėlimo parapijos maldininkai lankė Kvebeko šventoves. Nuotraukos dalis jų prie Montreailio Aušros Vartų šventovės

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Paskutinis žodis skirtas a. a. Vytautui Jonaičiui

Skiriu Tau savo žodį paskutinį su puokštemis gėlių, vainikais, maldomis.
Karstan dedu Tau ilgesį tėvynės ir gintaro šalies trapias viltis.

Sudie. Jau toks graudus žmogaus likimas: kas gimė, tas turės ir mirti, bet Tavo mielas žemėje buvimas tėvynės labui, mūsų džiaugsmui buvo skirtas.

Su Tavimi dalis tautos numiršta, nors eina gentkartės naujais keliais, tačiau per liūdesį, kaip rudenio migla, taip skaudų, tirštą, žinau, kad toji valanda visiems ateis.

Kada nakties danguj suspindi žvaigždės šviesios ir paukščiai grįžta į lizdus, žinosime, kad amžinai išsiesi, palikęs žemes skausmą ir vargus.

Supilsim naują svetimą žemelę kapą, aplipję ašarom, palaiminę malda. Ir taip likimas užvertė Tavosios knygos lapą: Kelionė Tavo žemėje baigta.

Jau įplaukė Tu į ramybės uostą, nuleidęs amžiams varganus būres. Ir ta žinia čia likę gali guostis, nes į tą uostą atkeliavusime ir mes.

Mūsų jaunystės dienų bičiuliui, Šiaulių berniukų gimnazijos auklėtiniui ir mokslo draugui

a. a. VYTAUTUI JONAIČIUI

iškeliavus į amžinybę,

jo šeimai ir visiems artimiesiems gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi –

Šiaulių gimnazijos auklėtiniai:

Aurelija Balašaitienė-Žitkuvienė

Irena Plechavičiūtė-Vederienė

Mečys Aukštuolis

AŲA

VYTAUTUI JONAIČIUI

mirus,

Anapilio moterų būrelio nares – žmoną ir dukteris bei jų šeimas giliai užjaučiame ir kartu liūdime –

Anapilio moterų būrelis

Kad tu tarp tūkstančio žmonių klajojai vienas, Kad be žiedų, be saulės buvo tavo dienos, Tau visą dieną ten žydės dangaus žiedai.

Bernardas Brazdžionis

Mielam mokslo draugui

a. a. VYTAUTUI JONAIČIUI

mirus,

nuoširdžiai užjaučiame jo šeimą ir artimuosius –

Pranas ir Salomėja Pakalniškiai

Regina ir Leonas Raslavičiai

Bronius ir Vladė Siliūnai

PADĖKA

AŲA

PETRAS LUKOŠIUS

mirė 1988 m. birželio 20 d.

Palaidotas 1988 m. birželio 22 d. šv. Jono lietuvių kapinėse, Mississaugoje.

Nuoširdžiai dėkojame klebonui kun. J. Liaubai, OFM, ir prelatui dr. J. Tadaraukui už religines apeigas, A. ir V. Paulioniams už giesmes bei vargonavimą šventovėje.

Nuoširdus ačiū K. Milerui už tartą žodį, karsto nešėjams, P. Kanopai bei kitiems šauliams prie karsto budėjimą, visiems už dalyvavimą laidotuvsė, Mišių aukas, gėles, aukas Kanados lietuvių fondui, užuojautas žodžiu bei raštu.

Ačiū visoms ponioms už pyragus ir B. Stanulienei už pusryčių paruošimą.

Žmona Pranė, duktė Adelė, sūnus Vidas su šeima

Canadian Art Memorials Ltd.

76 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

MOKYKLOS SUKAKTIS

Plungės vaikų muzikos mokykla atšventė sidabrinę savo veiklos sukaktį. Šiame laikotarpioje ją baigė 395 moksleiviai, dabar išijungę į saveiklininkų gretas arba tapę muzikos specialistais. Šiuo metu mokyklą lanko 225 Plungėje ir apylinkėse gyvenančių šeimų vaikai. Jie mokomi dainuoti ir skambinti fortepijonu. Sidabrinė mokyklos sukaktis paminėta dideliu mokytojų ir mokinių koncertu. Mokslo metais mokykloje skaitomos paskaitos, organizuojami susitikimai su žymiais meno meistras.

NAUJI PAMINKLAI

Sekr. L. Šepetys kompartijos centro komitete liepos 6 d. skulptorius supažindino su naujais paminklais, kurie bus pastatyti sekančiame penkmetyje. Didžiausio dėmesio susilaukė nutarimas Kaune atstatyti skulptoriaus Vinco Grybo sukurtus Vytauto Didžiojo ir dr. Vinko Kudirkos paminklus, vėl užkelti ant pjedestalo Juozo Zikaro "Laisvės" statulą. Vilniuje žadama pastatyti paminklus K. Donelaičiui, M. K. Čiurlioniui, dr. J. Basanavičiui, V. Mykolasui-Putinui, miesto įsteigėjui Gedi-minui, pirmajai lietuviškai knygai jos 450 metų sukakties proga arba jos autoriui M. Mažvydui. Kaunas taipgi susilauks paminklų J. Tumui-Vaižgantui, S. Dairiui ir S. Girėnui, Tauragė — knygnešui, Šilutė — Vydūnui, Skuodas — S. Daukantui. Šilalės rajone paminklus bus įamžintas D. Poškos atminimas, Varėnos rajone — V. Krėvės-Mickevičiaus. Pasiūlytą planui pritarė Lietuvos dailininkų sąjungos valdybos pirm. B. Leonavičius, skulptoriai — A. Ambraziūnas, G. Jokūbonis, S. Kuzma, M. Navakas, V. Vildžiūnas. Į tą planą yra įtraukti ir paminklai V. Leninui keliose Lietuvos miestuose, paminklai Stalino aukoms, T. Ševčenkaui, F. Dzeržinskiui, latvių literatūros klasikui J. Rainiui Vilniuje.

NEMALONI KLAIDA

Vilniuje lankėsi sovietinės kompartijos centro komiteto sekretorius ir politbiuro narys A. Jakovlevas. Rugpjūčio 11 d. Lietuvos meno darbuotojų rūmuose jis susitiko su kūrybinių sąjungų ir masinės informacijos priemonių atstovais. Rugpjūčio 13 d. lidoje "Komjaunimo tiesa" atskleidė sveiči iš Maskvos padarytą klaidingą Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio ir "Gimtojo krašto" vyr. red. Algimanto Čekuolio pareiškimą: "Užvakar mūsų mieste vėlai nakty buvo peiliu sužeistas ir paširdedžio kurso studentas. Jis — reanimacijos skyriuje. Prieš paleidžiant į darbą peilį, jis buvo išvadintas fašistu. Vaikinas buvo prisisegęs prie marškininių mūsų Sąjūdžio ženkleli. Manau, niekas iš mūsų neapkal-tins rusų tautos, nors chuliganai ir kalbėjo rusų kalba. Bet drįstu manyti, kad Sąjūdžio veiklos nutylėjimas, melagingi gandai apie tariamąjį nacionalizmą ir separatizmą — tai mity-

binė terpė, kurioje pribrendo šis atsitikimas. Ir mes dar nežinome, kokie bus jo padariniai..." Klaidinga informacija lietuvių sužeistą ir ligoninėlį atvežtą Kauno politechnikos instituto Vilniaus fakulteto II kurso studentą Marių Juknevičių.

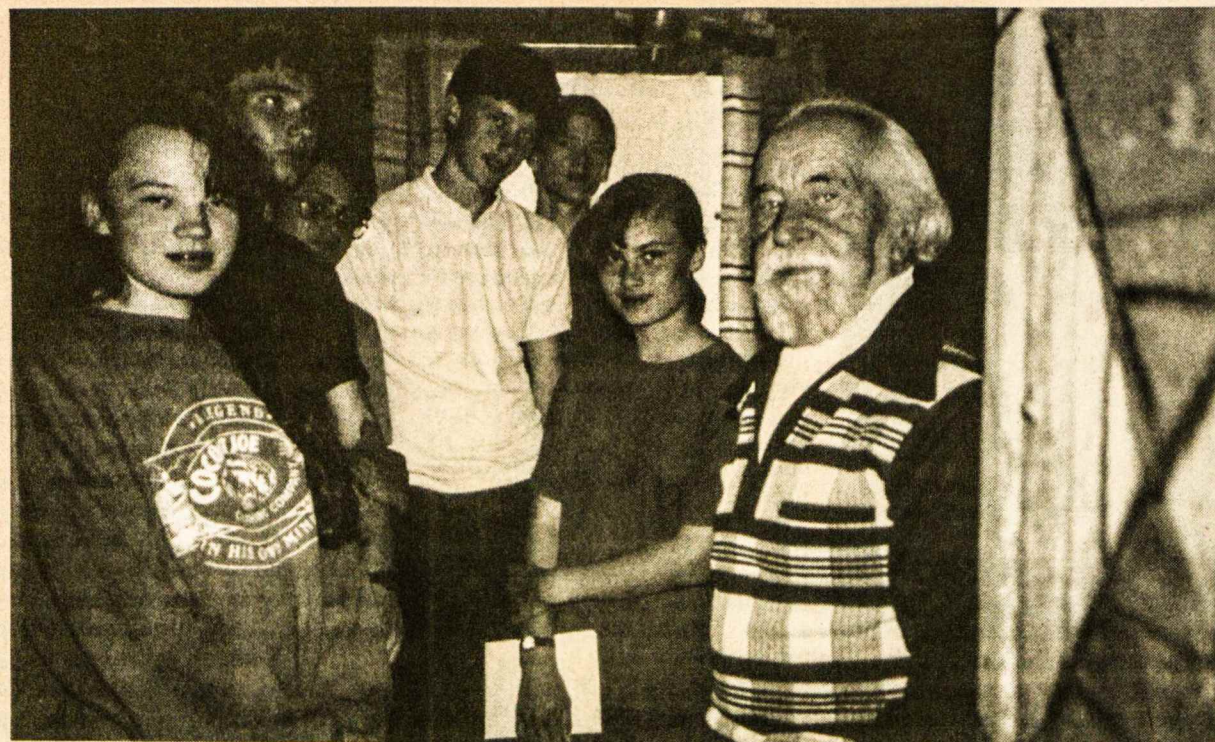
PAAUGLIŲ POKŠTAS

Vėliau paaiškėjo, kad M. Juknevičiaus niekas gatvėje neužpuolė, nevadino fašistu dėl prisegto lietuviškos trispalvės ženkluko. Jį peiliu savo bute sužeidė su juo susiginčijęs bičiulis Dainius Girdauskas. "Gimtojo krašto" vyr. red. A. Čekuolis teisinasi, kad jį sukliudino telefonu paskambinęs ir tokią istoriją papasakojęs sužeistos M. Juknevičiaus tėvas. Milicija patvirtino, kad toks asmuo tikrai yra sužeistas peilio smūgiu ir krūtinių ir nuvežtas ligoninė. Milicijos pareigūnai tik gerokai vėliau išaiškino šio įvykio faktus. Pasakaita apie neįvykusį užpuolimą M. Juknevičius bandė apsaugoti jį sužeidusį bičiulį D. Girdauską. A. Čekuolis rugpjūčio 16 d. paskelbtame laiške aiškina: "Atsimenu, kad pasakėčiau apie piemenį, kuris iš nuobodumo šaukdavo kaimui: 'Vilkas! Vilkas!' Žinote, kaip viskas pasibaigė? Joks vilkas nepuolė nei trispalvės, nei Sąjūdžio. Atvirksčiai — mus remia Maskva, respublikos vadovai, spauda. Mus pasiruošę remti ir dauguma kitataučių respublikos gyventojų, ypač kai suprantu, jog Sąjūdis tenori vieno — tikro persitvarkymo..."

LAISKAS GENEROLUI

Liepos pradžioje Vilniaus Vingio parke įvyko baltiečių studentų dainų ir tautinių šokių šventė "Gaudeamus X". Garbės dirigentas Konradas Kaveckas, dainų šventės veteranas, "Komjaunimo tiesoje" liepos 8 d. rašė, kad buvo atlikta ir programon neįtraukta J. Naujalo "Lietuva brangi". Ešą studentai bandė sugiedoti ir dr. V. Kudirkos "Lietuva, tėvyne mūsų". Istorikas Algirdas Plioplys, dalyvavęs dainų šventėje liepos 3 d., "Gimtojo krašto" liepos 7 d. lidoje paskelbė atvirą laišką milicijos gen. ltn. Stasiui Lisauskui, pasipiktinęs nemalonių vieno milicijos majoro išsišokimu. Estradose dainavo jungtinis Estijos studentų choras, kai minėtasis majoras su savo talkininkais užlaūžė rankas fotografui, atidarė foto aparatą ir apšvietė filmą. Prasidėjo piktas žiūrovų protestas, nukreipęs dėmesį nuo dainuojančio studentų choro. Majoras su savo talkininkais dingio, palikęs fotografą su atidarytu foto aparatu ir iš jo ištraukto filmu. Protestuotojus taktiškai elgesiu nuramino su būriu milicininkų atsukubę pulkininkas. Savo laiške milicijos gen. ltn. S. Lisauskui istorikas A. Plioplys pasakoja: "Vaikai, generole, žiūrėjo išpūtę akis. O šiuolaikiniai dariniai ir kalbėjo rusų kalba. Bet drįstu manyti, kad Sąjūdžio veiklos nutylėjimas, melagingi gandai apie tariamąjį nacionalizmą ir separatizmą — tai mity-

V. Kst.

Hamiltono vysk. M. Valančiaus lituanistinių kursų mokiniai svečiuose pas dailininkus Tamošaičius. Iš kairės: Rūta Balytaitytė, Stasys Bakšys, Tomas Žukauskas, Gedas Dziemionas, Matas Stanevičius, Irena Žukauskaitė

St. Catharines, Ont.

"JUODOJO KASPINO DIENOS" demonstracija prieš sovietus įvyko rugpjūčio 23 d. prie miesto rotušės. Nors lietus lyjo nuo pat ryto, vistiek susirinko netikėtai gausus žmonių skaičius įvairių tautybių. Buvo matyti daug vėliavų bei plakatų. Iškilmes pradėjo Pavertų tautų organizacijos dabartinis pirmininkas Adam Kossowski, pakviesdamas kun. Kęstutį Butkų, OFM, invokacijai. Po to miesto burmistras pasveikino susirinkusius, pažadėdamas savo paramą kovoje už Baltijos tautų laisvę. Vienas po kito kalbėjo valdžios bei tautybių atstovai. Ju tarpe ir lietuviai: Joana Zubrickienė — Baltų federacijos, S. Šetkus — vietos lietuvių vardu. Lietuvos vėliavas laikė J. Vyšniauskas ir Z. Jakubonis. Dieną prieš demonstraciją "The St. Catharines Standard" dienraštis išspausdino vieno tautiečio išamų laišką, išdėstantį dabartinis įvykius Lietuvoje ir sovietų politikos tikslus pasilaikyti Lietuvos visiems laikams. Rašinyje baigiamas reikalavimu Lietuvai visiškos laisvės bei nepriklausomybės. Kor.

London, Ontario

IR VĖL VESTUVĖS! Rugpjūčio 27 d. St. Patrick's šventovėje, kun. R. Wilson sutuokė vienturę Kristiną Birutę Tumosaite su Dovydu Karoliu Warren. Lietuviškas giesmes ir kitus kūrinius vargonais grojo mdr. Rita Vilienė. Pasirodė keturios pabrūlių ir pamergių poros, o paskui — pirmoji pamergė E. Rodriguez. Po jos — jauniosios dėdė V. Stanulis iš Vankuverio įvedė puošnia suknele pasidabinusią jaunąją, prie altoriaus ją atiduodamas jaunajam. Girtinas jaunųjų tvirtas apsisprendimas tuoktis katalikų šventovėje, nors ne visi jauni tuo keliu eina. Vestuvių dalyvių nustebeino jaunųjų laukias "automobiliukas" — baltas, vestuvinėmis puošnomis padabinas Linkolno limuzinas "tik" 9 metrų ilgumo! Taip 9 metrų — ne 9 pėdų! Tokio ilgumo automobilis iki šiol nebuvau matęs. Jis kantriai laukė, kai jaunieji pirminejo dalyvių sveikinimus... nesukbėdami ir pasišnekučiuodami. Vaisės įvyko erdvoje "Lamp-lighter Inn" vietoje, muzikai grojant lietuviškas dainas, tautinius šokus ir visa kita. Vaisėse dalyvavo abiejų jaunųjų artimieji, įskaitant ir jaunuosius tėtį dr. R. Ciplijauskienę iš Toronto. Deja, kai kurie artimieji negalėjo dalyvauti. Abu jauniosios tėveliai Pranas ir Saulė Tumosa mirė nesulaukę mylimos dukrelės vestuvių. Anksčiau jie abu gyvai reikšėsi lietuviškoje veikloje Londone. Saulė turėjo labai gražų alto balsą ir dalyvavo dainos vienetoje, Pranas talkino lituanistinei mokyklai, Bendruomenei ir parapijai. Kai parapijos steigimas buvo apimtas nevilties nuotaikų, Pranas metė drąsų šūkį: "Dėkime po tūkstantinę, o ne šimtinę — ir turėsime parapiją!" Šūkis neliko be rezultato: greit po to buvo įsteigta parapija. Negalėjo atvykti iš JAV ir Lietuvoje gyvenantis J. Stanulis, dramos aktorius, režisierius, teatro direktorius, dabar 91 m. amžiaus, bet dar labai geros orientacijos, neseniai dar rašęs knygas. Jaunoji taip pat buvo aktyvi jaunimo organizacijoje.

Ištaisai (tiek šventovėje, tiek ir salėje), visą laiką fotografavo ir filmavo į juosteles net keli fotografai ir video operatoriai. Vaisėse dalyvavo 154 asmenys. Gaila, nepavyko gauti žinių apie jaunąjį ir jo artimuosius. Tiek tik žinoma, kad jo tėvelis Karolis (Charles) ir mama tebėra dar gyvi. Linkime jauniesiems laimingo gyvenimo. D.E.

• Užsakykite "Tėviškės žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams.

Winnipeg, Manitoba

MENO IR RANKDARBIŲ PARODA. Liepos 21-23 d.d. Winnipeg konvencijų centre buvo surengta "Folklorama-88" tautybių meno ir rankdarbių paroda. T. Timmermanienės pastangomis buvo paruoštas lietuvių skyrius, gausus lietuviškais audiniais, A. Balčiūnienės gintaro papuošalais ir A. Janciukaitės sukurtais tautinėmis lėlėmis. Daug dėmesio susilaukė T. Timmermanienės tautinių drabužių siuviniųjimo demonstravimas. Buvo rodoma per vietinę televiziją. Jaunimo atstovė B. Barkauskaitė parodos metu informavo atsilankiusius apie Lietuvą. Per tris dienas paroda aplankė virš 11,000 žiūrovų.

TAUTYBIŲ FESTIVALIS

"Folklorama-88", dalyvaujant 41 paviljonui, įvyko liepos 31 iki rugpjūčio 13 d.d. ir praėjo su didžiausiu pasisekimu. Šis, nuolat augantis ir gerėjantis festivalis, šiemet vyko dvi savaites. Tokiu būdu visuomenė galėjo aplankyti daugiausia paviljonų. Pirmą savaitę veikė 21 paviljonas, o antrą — 20 paviljonų. Pirmą kartą per "Folkloramos" 18 metų gyvavimą ir paviljonų darbininkai-savanoriai galėjo aplankyti kitų tautybių paviljonus. Lankytojų skaičius padidėjo 20 nuosimėjų. Lietuviai su savo paviljonu šiemet "Folkloramoje" nedalyvavo, bet reikia tikėtis, pailsėję vėl įsijungs ir garsins Lietuvos vardą svetimaucijų tarpe, ypač, kad "Folklorama" yra tapusi tarptautiniu renginiu sulaukianti lankytojų iš daugelio pasaulio kraštų.

"JUODOJO KASPINO DIENOS" minėjimas buvo surengtas rug-

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Parduodu tinkančius naudoti Lietuvoje japonų gamybos video magnetofonus ir 1988 m. modelių video filmavimo kameras (camcorders) "NATIONAL" ir "HITACHI".

Nemokamai pristatau į namus, patariu, kaip saugiai aparatus pervežti į Lietuvą, pasirūpinu geru supakavimu.

Kreiptis telefonu (416) 385-3453
į Ričardą Hamiltone

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 27 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
Indėlius (P.C.A.) 3%
santaupas 5.75%
kasd.pal.taupymo s-ta...5.25%
90 dienų indėlius 8.25%
1 m. term. indėlius 9.5%
1 m. term. ind.mėn.pal. 9%
3 m. term. indėlius 10%
RRSP ir RRRF (pensijos)....7%
RRSP ir RRRF 1 m. 9.5%
RRSP ind. 3 m. 10%

IMAME UŽ:
asmenines paskolas 12.5%
nekiln. turto pask. 1 m. 10.75%
nekiln. turto pask. 3 m. 11.75%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25,000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Stepono Minkaus lietuviška radijo programa Bostono ir apylinkių lietuviams nutilo su jo mirtimi 1987 m. gegužės 15 d. Programos atgaivinimo rūpinosi Česlovas Kiliulis, rinkęs medžiagą ir turėjęs kelis pasitarimus su lietuviiais. Dabar paaiškėjo, kad antrosios lietuviškos programos Bostono ir apylinkių lietuviams nebus įmanoma atgaivinti dėl lėšų ir joje norinčių dirbti asmenų stokos. Tad šios vietovės lietuviams lieka tik viena Petro Viščinio programa "Laisvės varpas". Vedėjo adresas: P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402.

Klivlande nutilo Juozo Stempūžio vadovaujama radijo programa "Tėvynės garsai". Mat vietinė radijo stotis WCPN 90.3 FM liepos 10 d. sustabdė dyklos tautybių sekmadieniais transliuotą programą. Protestus pradėjo organizuoti skubiai suorganizuota Tautybių radijo sąjunga su savo laikiniu pirm. J. Stempūžiu. Liepos 31 d. netgi buvo surengtos demonstracijos prie WCPN radijo stoties pastato. Demonstrantų eilėse buvo senatorius H. Metzenbaumas, kongreso atstovė M. R. Oakar, slovenų radijo programos vedėjas T. Petkovskis, pasmerkę tautybių veiklą varžančią WCPN stoties politiką. Demonstracijos filmavo ir rodė Klivlando televizijos stotis. Tačiau WCPN vadovybė atsikako tautybių programoms įsileisti ligšiolinėmis sąlygomis. Siūlo jas transliuoti anglų kalba, su savo kultūrinėmis apraishkomis supažindinti ir amerikiečius.

Deimantinei Lietuvos vyčių liu- kakčiai skirtas seimas įvyko liepos 28-31 d.d. JAV sostinėje Vašingtone, "Sheraton" viešbutyje. Jį atidarė centro valdybos pirm. Pranas Petrauskas, invokaciją sukalbėjo vysk. Paulius Baltakis, OFM. Sugiedojus JAV ir Lietuvos himnus, seimą sveikino: VLIKO atstovas dr. D. Krivickas, Tautos fondo ir Lietuvių moterų federacijos atstovė S. Samatienė, JAV LB — A. Gečys, Ateitininkų federacijos — J. Laučka, Lietuvos atstovas Vašingtone S. Lozoraitis ir kiti kalbėtojai. Raštu buvo gauti sveikinimai iš JAV prez. R. Reagano viceprez. G. Busho, generalinio Lietuvos konsulo Niujorke A. Simučio, ALTOs valdybos pirm. G. Lazausko ir kardinolo V. Sladkeviciaus iš Lietuvos. Pirmoji seimo diena baigta kuopų atstovų pranešimais, bendra vakariene Vašingtone ukrainiečių salėje. Liepos 29 d. buvo aptarti organizaciniai Lietuvos vyčių reikalai, dalyvauta koncerte. Programa atliko sol. M. Bizinkauskaitė-Bildienė su pianiste Janet Pettit ir Vašingtono lietuvių tautinių šokių grupė "Juosta". Liepos 30 d. seimo dalyviai svarstė ir priėmė rezoliucijas, išrinko naują centro valdybą, kuriai dabar vadovaus pirm. Ona Klišytė-Wargo, gyvenanti St. Clair vietovėje, Pensilvanijos valstijoje. Gintaras Karosas rodė vaizdajuos- tę "Nebeužtenkasi užpės bėgimo", supažindinančią su liepos 9 d. demonstracijomis Vilniaus Vingio parke. Tada patys seimo dalyviai surengė savo demonstracijas prie Sovietų Sąjungos ambasados, reikalaujanti laisvės vysk. V. Steponavičiui, politiniams kalinėjams, grąžinti Vilniaus katedrą tikintiesiems. Vyčių seimo rezoliuciją priėmė ambasados pareigūnas ir pažadėjo įteikti ambasadoriui. Liepos 31, sekmadienį, iškilmingas Mišias seimo dalyviais Nekaltai Pr. Marijos šventovėje su lietuviiais kunigais koncelebravo vysk. P. Baltakis, OFM. Šiluvos Marijos koplyčioje padėta gėlių prie jos skulptūros.

Australija
Pavertųjų tautų savaitė tolimajame Perthe, pietvakarinėje Australijos pakrantėje, buvo surengta liepos 17-24 d.d. Iškilmės pradėtos pavertųjų tautų atstovų eitynėmis su šukiais ir vėliavomis King's parke. Dalyvių ir stebėtojų nebuvo daug dėl blogo oro. Eitynėse dalyvavo ir Pertho lietuviai su Lietuvos trispalve, nors tą dieną pagrindinis jų dėmesys buvo skirtas tragiškai pasibaigusiam Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžiui per Atlantą. Zuvusiųjų lakūnų minėjimas buvo pradėtas kapeliono kun. dr. Alfonso Savicko atnašautomis lietuviškomis Mišiomis ir pasakytu pamokslu Šv. Pranciškaus šventovėje. Maldą už žuvusius lakūnus skaitė Balyš Steckis. Tada visi susirinko pietums Lietu-

vių namuose. Po pietų Vytautas Radzivilas perskaitė Dariaus ir Girėno testamentą Jaunajai Lietuvai. Abu žuvusieji tautos didvyriai pagerbti tylos minutė. Minėjimas papildytas eilėraščių deklamavimu. Dainų šįkart teko atsisakyti, nes daugelis choristų sirgo gripu.

Pavertųjų tautų ekumeninės pamaldos kasmet surengiamos Šv. Patriko katedroje Melburne. Kun. Stasys Gaidelis, SJ, pasirūpina specialiu leidinėliu, kuriame pateikiama tų ekumeninių pamaldų eiga bei jų atlikėjai. Šiemetinės pamaldose rugpjūčio 7 d. dalyvavo keturiolika tautybių — armėnai, čekai, estai, gudai, kroatai, latviai, lenkai, lietuviai, rumunai, slovakai, slovenai, ukrainiečiai, vengrai ir vietnamiečiai. Giedoję lenkų ir lietuvių chorai. Pastariesiems atstovavo lietuvių parapijos choras, vadovaujamas Petro Morkūno. Pirmąjį liturginį skaitymą atliko kun. dr. Pranas Dauknys, o maldą už Lietuvą skaitė tautiniais drabužiais pasipuošusi studentė Loretė Petraitytė. Jaunimas nešė lietuviškais ornamentais papuoštą kryžių. Pamokslą sakė austras kun. D. Byrne, ekumeninių pamaldų dalyvių supažindindamas su komunistinių režimų vykdomais gyventojų persekiojimais. Po palaiminimų padėkos žodį dalyviams tarė kun. Gaidelis, SJ. Pavertųjų tautų ekumeninės pamaldos kasmet užpildydavo Šv. Patriko katedrą, talpinančią apie 2,000 maldininkų. Šįkart jų susirinko tik trečdalis, nes Melburne šiaurės žvazbus vėjas, lietus su kruša.

Britanija

Londono lietuvių Maironio mokyklėlė savo pirmuosius mokslo metus baigė liepos 16 d. Koordinatorė Živilė Šlekytė-Stanton, trumpai paeigminavusi mokyklėlę lankiusius vaikus, kalbėjo apie joje išaugusią ir bendrauti išmokusią lietuvišką šeimą. Ji priminė, kad be lietuvių kalbos nebebus lietuviškos kultūros ir pačios lietuvių tautos. Padaryta bendra visų mokslo metų užbaigos dalyvių nuotrauka. Suaugusių klasei lankę anglas Chris Last savo kanklėmis paskambino lietuvių, latvių ir estų liaudies šokių bei dainų melodijai. Antruosius mokslo metus Londono lietuvių savaitgalio mokyklėlė pradės rugsėjo 24 d. Mokytojai ir tėvai yra dėkingi dainavičiams, Maironio mokyklėlei iš savo išdų paskyrusioms 50 svarų.

Vokietija

Šeštasis lietuvių Evangelikų liuteronų Bendrijos išieivijoje sinodas rugpjūčio 5-7 d.d. įvyko Bad Godesberge, Annabergo rūmose. Sinodan buvo jungtas pamaldos, vadovų pranešimai, pasitarimai ateities veiklos bei organizacinių reikalais. Kalbėta apie spaudą, giesmyno leidimą, Šv. Rašto vertimus, statuto pakeitimą. Surengtas kultūrinis vakaras. Šia proga ev. kun. Fr. Skerys plačiau palietė pokarinę lietuvių evangelikų liuteronų veiklą V. Vokietijoje. Pirmasis sinodas įvyko 1946 m. lapkričio 9-10 d.d. Salzitter-Lebenstedte. Jame dalyvavo 62 balsavimo teisę turintys parapijų atstovai ir kunigai. 1947 m. buvo praversta V. Vokietijoje gyvenančių lietuvių evangelikų registracija. Stovyklose tada gyveno 12,000, privačiai — 14,000. Antrasis lietuvių evangelikų liuteronų sinodas įvyko 1948 m. gruodžio 7-12 d.d. Imbshausen. Jame dalyvavo tik lietuvių liuteronų atstovų, bet jau nebuvo reformatų, turėjusių atskirą savo sinodą, išsirusių atskirą vadovybę. Su 1949 m. prasidėjusia didžiąja emigracija lietuvių evangelikų parapijos pradėjo kurtis JAV, Kanadoje, Britanijoje, Australijoje, bet jų veikla susilpnėjo V. Vokietijoje. Čia liko tik nedidelės lietuvių evangelikų grupelės, plačiai išsisklaidžiusios, kai buvo uždarytos stovyklos. Vėliau lietuvių evangelikų liuteronų skaičių padidino iš Lietuvos išleisti remiantieji. Problema sudaro sumažėjęs kunigų skaičius. Gyviausia buvo lietuvių evangelikų liuteronų parapija Lebenstedte, kurią 30 metų aptarnavo senjoras kun. A. Gelžinis, miręs š. m. birželio 22 d. Dabar liko tik du kunigai: Nordrhein-Westfalijoje ir Reino krašte darbuojasi kun. M. Klumbys, P. Vokietijoje — kun. Fr. Skerys, kun. M. Klumbys aptarnauja ir lietuvių evangelikų liuteronų suvažiavimus Annabergo rūmose.

AUDRA Travel CORPORATION

VIENINTELĖ PROFESIONALI LIETUVIŲ KELIONIŲ ĮSTAIGA KANADOJE SKELBIA ir GARANTUOJA

Pigiausias kainas kelionėse į LIETUVĄ 1988 metais

5-kiom, 10-čiai bei 15-kai dienų patogiausiomis lėktuvų linijomis

Išvykimo datos iš Toronto ir kitų Š. Amerikos miestų

Rugsėjo 2 - 16	Gruodžio 27 -
Spalio 7 - 21	sausio 10 1989 m.

Užsisakykite dabar — gausite papildomą nuolaidą. Smulkesnes žinias teikiame tel. (416) 769-2500

Mūsų įstaigoje Jums patarnaus: AUDRONĖ, LIUSĖ, DALIA, INGĖ, JOANNE, PAULIUS.

Mes kalbame — lietuviškai, angliškai, prancūziškai, rusiškai, lenkiškai, vokiškai, itališkai, ispaniškai.

Mūsų įstaigoje įrengti kompiuteriai: PEGASUS/GEMINI bei TDS

Mūsų įstaiga yra narys — IATA, T-comm, BBB, CLIA

Adresas: 2100 Bloor St. W. Toronto, Ont., Canada, M6S 1M7

Tel. (416) 769-2500 **Telex 06-986766 TOR**

KVIEČIAME NAUDOTIS MŪSŲ LIETUVIŠKO BIURO PASLAUGOMIS.
Mūsų registracijos numeriai: retail nr. 2559030, wholesale nr. 2475066

Darbai nelaidojami

Šių metų rugpjūčio 31-oji buvo skirta a.a. Jonui Dambarui palikti šį pasaulį, į kurį jis atėjo 1916 m. balandžio 11 d. stambaus biržiečio ūkininko šeimoje. Jau mažam Jonukui patriotiškai tėvai įdiegė tėvynės meilę, kurią jis nešiojosi visą gyvenimą. Baigęs Biržų gimnaziją, studijavo Dotnuvos žemės ūkio akademijoje, po karo – Pinnebergo universitete. 1947 m. atvyko į Kanadą ir darbo sutartį atliko miškuose. Po to apsigyveno Winnipeg, Man. 1952 m. persikėlė į Torontą, kur po dviejų metų vedė M. Mėgytę-Stundžienę ir santuoka išgyveno 34 metus. Ilgiausiai dirbo Fordo įmonėje, iš kurios išėjo pensijon.

Lietuviškajam gyvenimui jis skyrė pirmenybę. Lietuviybė jam buvo kaip antra religija. Daug kartų pats sau ir bendraminčiams priekaištavo, kad esame per daug kuklūs ir užsidarę, kad nemokame reprezentuoti kitataučių tarpe. Jautrus tuo reikalu požiūriai kitą gal nuvestų į rezignaciją. Velionis toks nebuvo. Ir likęs vienas, nenuėit nuo pasirinkto kelio. Su lietuviybės pirmumu pynė ir skautiškuosius idealus. Rodos, ir gyvenanti stengėsi tik skautiškų įstatų rėmuose. Kas jį arčiau pažinojo, galėjo jame matyti amžinai budintį brolių, kad galėtų bet kur, bet kam padėti ir būti naudingi.

Skautas nuo gimnazijos laikų. Buvo vienas iš dalyvių pačios ilgiausios jūrų skautų kelionės vandenimis į Klaipėdą. Po karo įvairiose pareigose su vilkiukais ir akademikais. Toronte buvo vienas iš judriausių vadovų, ypač pasižymėjo stovyklaudamas Romuvo-

je ir prižiūrėdamas pačius mažiausius brolijos narius, su kuriais nameliuose nakvodavo, kartu su jais valgykloje valgydavo, kartu išskylaudavo. Nebuvo "poniškas" vadovas ir gerai suprato vadovavimo atskaomybę. Pakeltas į aukščiausią vadovo laipsnį, už nuopelnus apdovantos žmonėmis, yra baigęs Gilvelio vadovų lavinimo mokyklą.

Velionį matėm ir platesnės apimties visuomeninėje veikloje. Ilgametis evangelikų-liuteronų parapijos veikėjas. Toronto lietuvių namų vyrų būrelis narys ir pirmininkas. Kurį laiką jūrų šaulys, evangelikų atstovas šv. Jono lietuvių kapinių komitete. Pastaruoju metu buvo pagarsėjęs ligonių lankytojas, apie save būręs ne vieną geraširdį, palikdamas ryškų gerųjų darbų pavyzdį. Viso to negalima nei pamiršti, nei palaidoti. Kalbančių darbų gyvybė stipresnė už žmogų. Č. S.

A. a. JONAS DAMBARAS

**A+
JONUI DAMBARUI**
mirus,

žmonai MARIJAI, dukrai KRISTINAI ir jos vyrui reiškiamame nuoširdžią užuojautą bei kartu liūdime –

LN kultūrinė komisija

**A+
JONUI DAMBARUI**
mirus,

jo žmonai MARIJAI, dukrai KRISTINAI ir jos vyrui reiškiamame nuoširdžią užuojautą bei kartu liūdime –

Toronto lietuvių pensininkų klubas

**A+
JONUI DAMBARUI**
mirus,

jo žmonai MARIJAI, dukrai KRISTINAI ir jos vyrui reiškiamame nuoširdžią užuojautą bei kartu liūdime –

"NL" remėjų būrelis

**A+
JONUI DAMBARUI**
iškeliauvus amžinybėn,

jo žmonai MARIJAI, dukrai KRISTINAI su vyrų nuoširdžiai užjaučiame bei jungiamės liūdesyje –

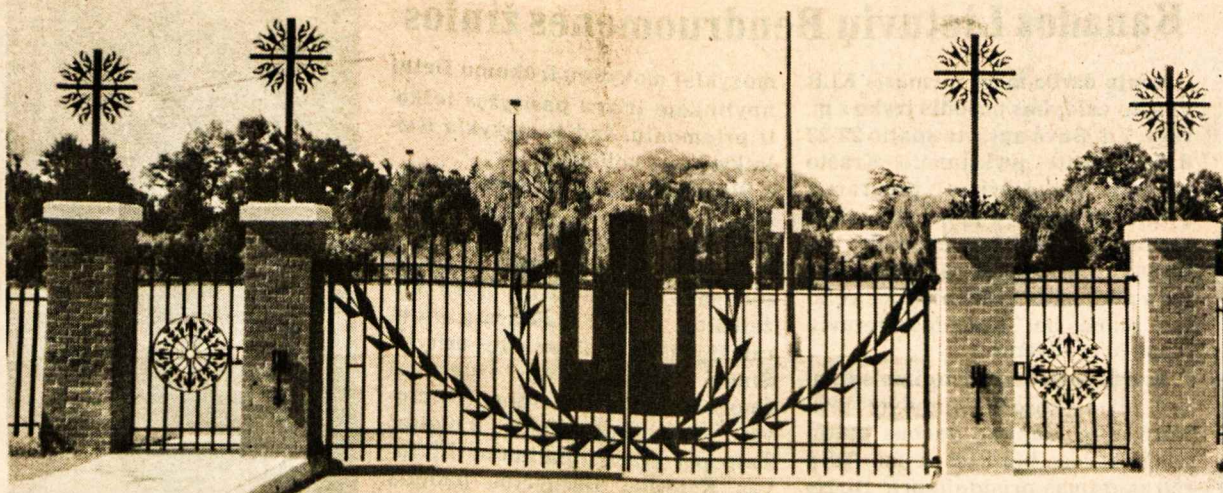
Vanda Šepetienė ir šeima

**A+
JONUI ŠABLINSKUI**
mirus,

jo žmonai PAULINAI, dukrai ANGELIKAI, sūnui DONALDUI, broliui ALEKSUI su šeima reiškiamame gilią užuojautą –

J. B. Sriubiškiai
A. A. Jagėlos

D. M. Reginai
T. V. Macai

Lietuvių kapinių vartai Toronte-Mississaugoje. Jų autorius – Rimas Paulionis

Nuotr. St. Dabkaus

Ji mylėjo gyvenimą širdimi

A. a. Karolės Pažeraite prisiminimai

HALINA MOŠINSKIENĖ

Atsiminimų spalvingame vainike Matau Tave, kaip puošnią rožę – Pavasariu dvelkiančią, išbujojusią Skaisčiaveidę, sveiką moters grožyje.

Tik dabar pasiekė mane spaudoje pareikšta Lietuvių rašytojų draugijos užuojauta artimiesiems, mirus a.a. Karolėi Pažeraitei. Kadangi, yra duotas ir trumpas jos nekrologas, tai noriu tik pasidalinti savo asmeninės pažinties patirtimis ir išryškinti jos nuopelnus Brazilijos lietuvių kultūriniam gyvenime.

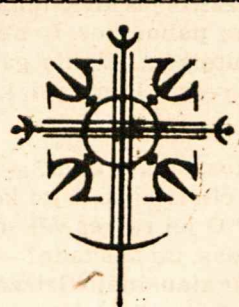
Karolė pažinojau nuo 1930 m., studijuodama VD universitete Kaune. Lankėme tą patį humanitarinių mokslų fakultetą, prancūzų kalbos ir literatūros seminarus pas prof. Vl. Dubą. Kai skaičiau pirmąjį referatą, tai klausytojų tarpe buvo keli vyresnieji studentai, todėl man buvo labai nedrąsu pirmą kartą viešai savo rašto darbą skaityti – veidai kaito, gerklė lyg pirkimusi... Užbaigus skaitymą nedrįsau nei į profesorių pažvelgti. Studentai įvairiai interpretavo mano rašinį, bet Karolė pagyrė – "... kolegė matyti jaudinasi, bet jos analizė yra daug jautrumo. Ypatingai išryškėja jaunatviškas sentimentalumas ir stiliaus graštumas. Kolegė gali kada nors sulaukti gražių rezultatų savo rašyboje". Aš pažvelgiau į ją, o jina taip meiliai nusišypsojo ir padarė mane vėliau stipriai rankos paspaudimu. Prof. Dubas pastebėjo, esąs tikras, kad Didžiulytė rašanti savo "memuarus", tad reikia šios srities nepalikti, įvertinti stilių ir pastangas. Jaučiausi laiminga.

Vėliau susitikdavome su Karole pertraukų metu, bet ji turėjo savo vyresnes koleges, o aš savąsias. Pasisveikindavome ir visada su šypsena.

Po daugelio metų Kaune vėl visai netikėtai susitikome pas pulk. Janavičių, kurio kaiminystėje gyvenome. Karolė buvo jo giminaitė. Susitikimas buvo labai draugiškas, ir taip palaikėme pažintį iki karo pradžios.

Karas visus išblaškė. Atvykusi 1953 m. su šeima į S. Paulį, apsigyvenau netoli V. Zelinos parapijos ir čia vėl susitikau su Karole. Džiaugsmui nebuvo ribų! Nuo tos dienos nebesiskyrėme iki 1973 m., kai ji persikėlė gyventi į JAV. Visą laiką susirašinėjome. Karolė buvo porą sykių atvykusi į S. Paulį pavišėti pas gimines. Visada mudvi būdavome laimingos susitikusios.

Cituojau pačios Karolės pa-

"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda"

**The Loughheed & Barnard
Funeral Home**

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

A. a. KAROLINA PAŽERAITE

sisakymą: "Brazilijon atvykau 1948 m., gyvenau pas brolių Edvardą. Dvejus su puse metų mokytojavau Lietuvių sąjungos Brazilijoje išlaikomose mokyklose: Mookoje ir Vila Beloje. Kasmet suruošdavau po 6 vaidinimus, kurių dvejus viešus su apmokamais bilietais. Iš mokyklos pasitraukiau dėl kai kurių asmenų nemėgstamųjų patriotinių vaidinimų ir kitos veiklos spūriama. Viso išleistos trys knygos, iš kurių "Nusidėjėlės" dvi laidos. Dir-

bau prie "Mūsų Lietuvos" laikraščio, ypač korektūroj. Bendradarbė spaudos vakarų ir laikraščio: "Draugo", "Tėviškės žiburio", "Kristaus Karaliaus laivo", "Darbininko" ir kt."

Aktyviai dirbo ruošiant tris lietuvių parodas S. Paulyje ir taip pat viena iš organizatorių Arte Sacra Lituanica religinės parodos XXXVI tarptautinio Eucharistinio kongreso metu 1955 m. Rio de Žaneire.

Paruošta spaudai: romanas "Svetimi vėjai" ir įpusėta apysaka "Tropikų malda". Išleista yra "Nusidėjėlės" – dvi laidos, "Liktūnas" Vokietijoje, "Didvyrių žemė" – novelės.

Labai apgailestauju, kad nebeturėjau progos aplankyti savo mylimos draugės Putnam. Jos brolis Kazys Pažera gyvena Australijoje. Brolis Edvardas prieš keletą metų mirė Guarują – Brazilijoje. Karolė buvo šeimoje vyriausia, ji į mokslą leido savo brolius ir ilgus metus globojo sunkiai sergančią motiną. Gyvendama Brazilijoje turėjo visur draugų, nes dėl savo malonaus charakterio visų buvo mėgstama. Išgyveno ilgą ir gražų amžių.

**"Laisvoji prekyba.
Mes
jai
ruošiamės."**

H. J. (Hank) Vander Laan, President,
Trojan Technologies Inc.,
London, Ontario

"Mes pradėjome prieš 10 metų tik su dviem žmonėmis ir ta mintimi. Jau tada žinojome, kad mūsų pagrindinė rinka bus JAV-se."

Tokiems žmonėms kaip aš sakyčiau, kad jūs nepaprastai nustebsite, jei tik norėsite rizikuoti, nes jūs galite būti sėkmingais varžovais JAV-se, jei tinkamai pasiruošite ir rūpestingai darbuositės.

Laisvoji prekyba didele dalimi remiasi pasitikėjimu, kurį turi asmenys, prekybos įstaigos bei organizacijos. Manau, jei turėsime pasitikėjimo, būsim sėkmingi laisvojoje prekyboje."

Kanadiečiai ruošiasi laisvajai prekybai.

Kanados valdžia yra pasiruošusi jiems padėti.

Apie laisvąją prekybą daugiau informaciją galima gauti skambinant nemokama telefono linija, 1-800-267-8527, arba rašant: External Affairs, DMTN, OTTAWA, ONTARIO K1A 0G2.

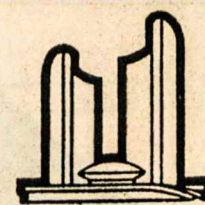
Hon. John C. Crosbie, Minister for International Trade
L'honorable John C. Crosbie, ministre du Commerce extérieur

External Affairs
Canada

Affaires extérieures
Canada

Canada

SAVIVALDYBINIAI RINKIMAI

1988 m. lapkričio 14, pirmadienį

Ar jūsų pavardė yra balsuotojų sąrašė?

Jūs turite teisę balsuoti Toronto savivaldybės rinkimuose, jeigu esate:

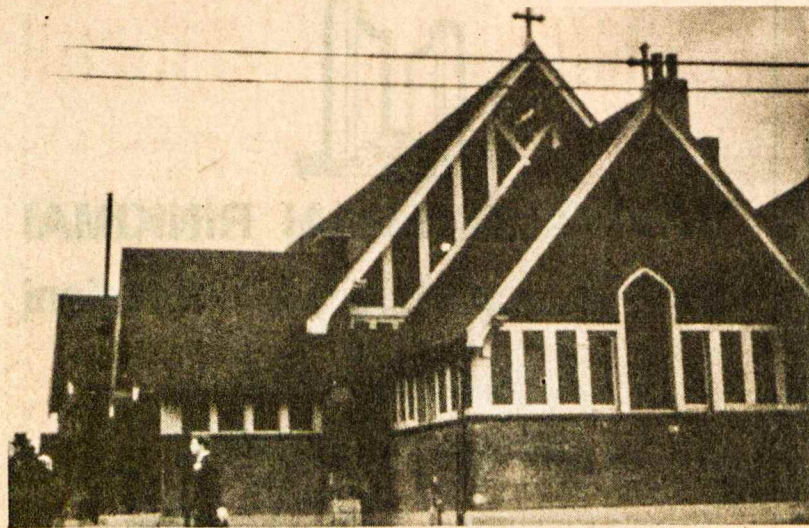
- Kanados pilietis;
- 18 metų amžiaus ar vyresnis lapkričio 14 dieną arba prieš ją; ir
- Gyvenęs Toronto mieste bet kurį laiką tarp 1988 metų rugsėjo 6 – spalio 17 dienos. Jūs pats arba jūsų sutuoktinis-nė negyvenate Toronto mieste, bet esate nuomininkai arba žemės savininkai.

Patikrinkite savo pavardę balsuotojų sąrašė savo apylinkės bibliotekoje arba paskambinkite telefonu 392-0580.

Jeigu jūsų pavardė praleista arba klaidingai įrašyta, galite reikalauti įrašymo arba pakeitimo sąrašė, kreipdamiesi į priežiūros įstaigą miesto rotušėje tarp 8.30 v.r. – 4.30 v.p.p. darbo dienomis nuo rugsėjo 6, antradienio iki spalio 7, penktadienio ir tarp 8.30 v.r. – 8.30 v.v. nuo spalio 11, antradienio iki spalio 14, penktadienio.

Paskutinė diena balsuotojų sąrašo peržiūrai – spalio 14, penktadienis.

Roy V. Henderson,
miesto raštvedys ir
balsavimo pareigūnas

Senoji Sv. Jono Krikštytojo šventovė, nupirka lietuvių ateivių 1928 m. Toronte. Čia telkėsi pradžioje ir pokarinių ateivių veikla

Vokiečiai apie Lietuvą

K. BARONAS

Ryšium su įvykiais Armėnijoje, Azarbeidžane vis dažniau Vokietijos, Austrijos bei Šveicarijos spaudoje minimas Lietuvos ir kt. dviejų Baltijos respublikų vardai. Ir kas svarbiausiai, jie iškeliami pirmuose dienraščių puslapiuose pavadinant pvz. šimtątūkstantinę demonstraciją Vilniuje, kaip Lietuvos paramą Armėnijai jos kovoje už savo tautos teises.

Vėl, netolimo Mannheimo miesto "Mannheimer Morgen" dienraštis birželio 14 d. pirmame puslapyje įdėjo trumpą pranešimą, kad birželio 12 d. Lietuvos sostinėje Vilniuje įvyko tūkstantinė demonstracija, reikalaujanti daugiau autonomijos. Keturi jos rengėjai buvo suimti. Dienraščio redaktorius Karolis Ackermannas vedamajame rašo, kad po viešnagės Lenkijoje M. Gorbachiovą savame krašte laukia didelės tautinės problemos, kuriomis jis tikrai negalės žavėtis. "Tikrovėje" – rašo dienraščio redaktorius – "pavojus gresia ne vien pietuose, bet iš naujo šiaurėje, Lietuvoje, besiplečiant ten savarankiškumo siekiamas".

Šveicarijos sostinės dienraštis "Der Bund" birželio 9 d. laišku skyriuje išspausdino Hans Rychener platų laišką. Autorius jame stipriai kritikuoja M. Gorbachiovo "perestroikos" knygą, naudodamas jos ištraukas. Vienoje, priminęs Ribbentropo-Molotovo sutartį, šveicaras rašo – Stalinas pasveikino Hitlerį, jam užėmus Paryžių. Tą pačią dieną jis okupavo Lietuvą ir "išlaisvino" kitas dvi Baltijos valstybes. Tačiau iki šios dienos, nežiūrint skelbiamo "glasnost" obalsio, ši sutartis laikoma paslapyje. Savo laišką H. Rychener baigia rusiška patar-

le: "Kada lapė moko doros (sako pamokslą) – saugok savo žąsis".

Iš savo pusės dienraščio redakcija pažymėjo, kad autorius iki 1977 m. Berno gimnazijoje dėstė istoriją ir kalbas. Ypatingą dėmesį jis skiria Lietuvos, Latvijos ir Estijos klausimams.

Garsina Lietuvos vardą

Ir buvusi torontietė dail. Jūratė Batūraitė-Lemkienė Heppenheimo mieste surengtoje meno parodoje išskėlė Lietuvos vardą. Skirtame 22-ms dailininkams kataloge pažymėta, kad Viureburge lietuvių seimoje gimusi Jūratė Lemkienė, su tėvais persikėlus į Kanadą, lankė meno kolegiją, dalyvavo lietuviškose ir kanadiškose parodose. Ištekėjusi kurį laiką dirbo lietuvių gimnazijoje. Trijų vaikų motina, tačiau nepamiršo pamėgto meno, susilaukdama parodų Lampertheime, Heutenfelde, Viernheime ir dabar Heppenheime. Pastarajame mieste lietuvių tės paveikslus nupirko ne tik privatūs asmenys, bet taip pat ir apskrities valdyba, papuošdama kelių skyrių viršinių kambarius.

Rytinė pusė

Iš vakarinės Vokietijos dalies persikėlimas į rytinę pusę. Kaip praneša spauda, ant geležinkelio pervažos staiga "užspringo" sovietinio tanko motoras. Tanko vairavimo mokytojas rusiškai mėgino pamokyti raudonarmietį, tačiau, pasirodė, kad jis rusų kalbos nemokėjo, kadangi buvo gimęs aziatinėje Sovietų Sąjungos dalyje. Tuo pat metu ant tanko užvažiavo vokiškas traukinys. Šeši užmušti, 30 sužeistų. Tanko įgula nenukentėjo. Nelaimė įvyko sausio mėnesį ir tik dabar pasiekė vakarinę pusę.

Kanados Lietuvių Bendruomenės žinios

Naujų darbo metų pirmasis KLB Krašto valdybos posėdis įvyko š.m. rugs. 7 d. Buvo aptarta spalio 22-23 d.d. Toronte įvykiančio Krašto tarybos suvažiavimo programa. Į suvažiavimą yra pakviestas naujosios PLB valdybos pirm. dr. Vytautas Bieliauskas painformuoti apie naujosios PLB valdybos veiklos planą bei Kanados lietuvių įnašą jo vykdymui.

Kanados lietuvių jaunimo sąjungos pirm. Loreta Stanulytė pranešė apie jaunimo darbus kultūros kongrese bei PLB seime. Taip pat jaunimas prisidėjo prie Birželio ištrėmimų minėjimo bei "Judojo Kaspino" dienos demonstracijos organizavimo. KLJS ryšininė Vida Dirmantaitė dalyvavo Baltiečių jaunimo kongrese, kuris įvyko rugp. 14-16 d.d. Pensilvanijos valstijoje.

KLB kultūros komisijos pirm. Rasa Kurienė pranešė, kad Kanados lietuvių kultūros muziejiaus archyvo statyba Anapilyje netrukus bus užbaigta. Oficialus atidarymas yra numatytas už keletą mėnesių. Netrukus bus sudaryta komisija rūpintis organizaciniais muziejiaus-archyvo reikalais: statuto paruošimu, valdomojo organo sudarymu, vedėjo paskyrimu ir t.t.

KLB švietimo komisijos pirm. Algirdas Vaičiūnas pranešė, kad net šeši asmenys iš Kanados dalyvavo lituanistikos kursuose Čikagoje, paremti švietimo komisijos. Jis išreiškė susirūpinimą šeštad.

mokyklai mokytojų trūkumu Delhi apylinkėje ir yra pasiryžęs ieškoti priemonių, kad ši mokykla išsilaikytų toje kolonijoje.

Šią vasarą buvo išleistas veikalas "Violations of Human Rights in Soviet-Occupied Lithuania. A Report for 1983-1986". Veikalą redagavo torontietė dr. Rasa Mažeikaitė, turinti daktaratą viduramžių istorijos mokslų srityje. Šiame leidinyje yra išdėstomi žmogaus teisių pažeidimai Lietuvoje per paskutiniuosius 3 metus. Taip pat yra apibūdinama Lietuvos Katalikų Bažnyčios padėtis ir trumpai Ignalinos atominės energijos elektros stotis. Leidinys bus padovanotas Kanados bibliotekoms, parlamentarams bei kitiems besidomintiems žmogaus teisių klausimu.

Adv. Joana Kuraitė-Lasienė, KLB visuomeninių reikalų komisijos bei Kanados baltiečių federacijos pirm. ir Algis Juzukonis, komisijos narys bei PLB valdybos atstovas rugpjūčio 9-10 d.d. dalyvavo Pasaulio baltiečių santalkos suvažiavime Londone, Anglijoje. Pagrindinės svarstytų temų buvo sekančios: ryšiai su pavergtom tėvynėm, santykiai su komunikacijos agentūromis, santykiai su pasaulio kraštų valdžiomis, atsitiktiniai planai (contingency plans), keičiantis padėčiai Baltijos kraštuose. Nors formalių nutarimų nebuvo, tačiau buvo sutarta palaikyti glaudesnius ryšius tarp įvairių baltiečių organizacijų

PADĖKA

Šiais metais Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba ne kartą kreipėsi į lietuviškas organizacijas bei institucijas, prašydama finansinės paramos įvairiems reikalams: KLB akcijai ryšium su Vasario 16 įvykiais Lietuvoje, IV-tajam Pasaulio lietuvių kultūros kongresui, VII-tajam Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimui, VIII-tajai Laisvojo pasaulio lietuvių tautinių šokių šventei bei plačiai krašto valdybos veiklai ir raštinės išlaidymui.

Gilia padėką reiškiamė atsiliepusiems į prašymus: Hamiltono Aušros Vartų parapijai, KLB Hamiltono apylinkės valdybai, Hamiltono lietuvių kredito kooperatyvui "Talka", Kanados lietuvių fondui, Lietuvos kankinių parapijai, KLB Londono apylinkės valdybai, KLB Montrealo apylinkės valdybai, Tautos fondui, Toronto lietuvių kredito kooperatyvui "Parama", Toronto lietuvių namams, Prisiškėlimo parapijai Toronte, Prisiškėlimo parapijos kredito kooperatyvui.

Ypatinga padėka Kanados lietuvių fondui, kuris įvertindamas krašto valdybos veiklą politinėje, kultūrinėje ir švietimo srityje, paskyrė \$41,000 auką toliau tęsti tuos svarbius uždavinius 1988 metais.

Taip pat krašto valdyba dėkoja Toronto Prisiškėlimo parapijai ir jos klebonui kun. Aug. Simanavičiui, OFM, už patalpą KLB raštinei bei sąlygas jos veikimui.

KLB krašto valdybos veikla, reprezentuojant Kanados lietuvių ir iškiliant Lietuvos bylą, yra plati ir nesibaigianti. Ypatingai šiuo metu yra dedamos visos pastangos, kad su pažindinti kanadiečių visuomenę ir spaudą su dabartine pavergtos tėvynės būkle ir tuo paremti tautiečius, kovojančius už Lietuvos laisvę.

Dar kartą dėkojame visiems, remiantiems mus morališkai ir finansiškai.

Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba

Iš pagrindų atremontuota ir pertvarkyta senoji Sv. Jono Kr. šventovė Toronte pagal archit. dr. A. Kulpos projektą. Joje lietuviai meldėsi iki 1974 m.

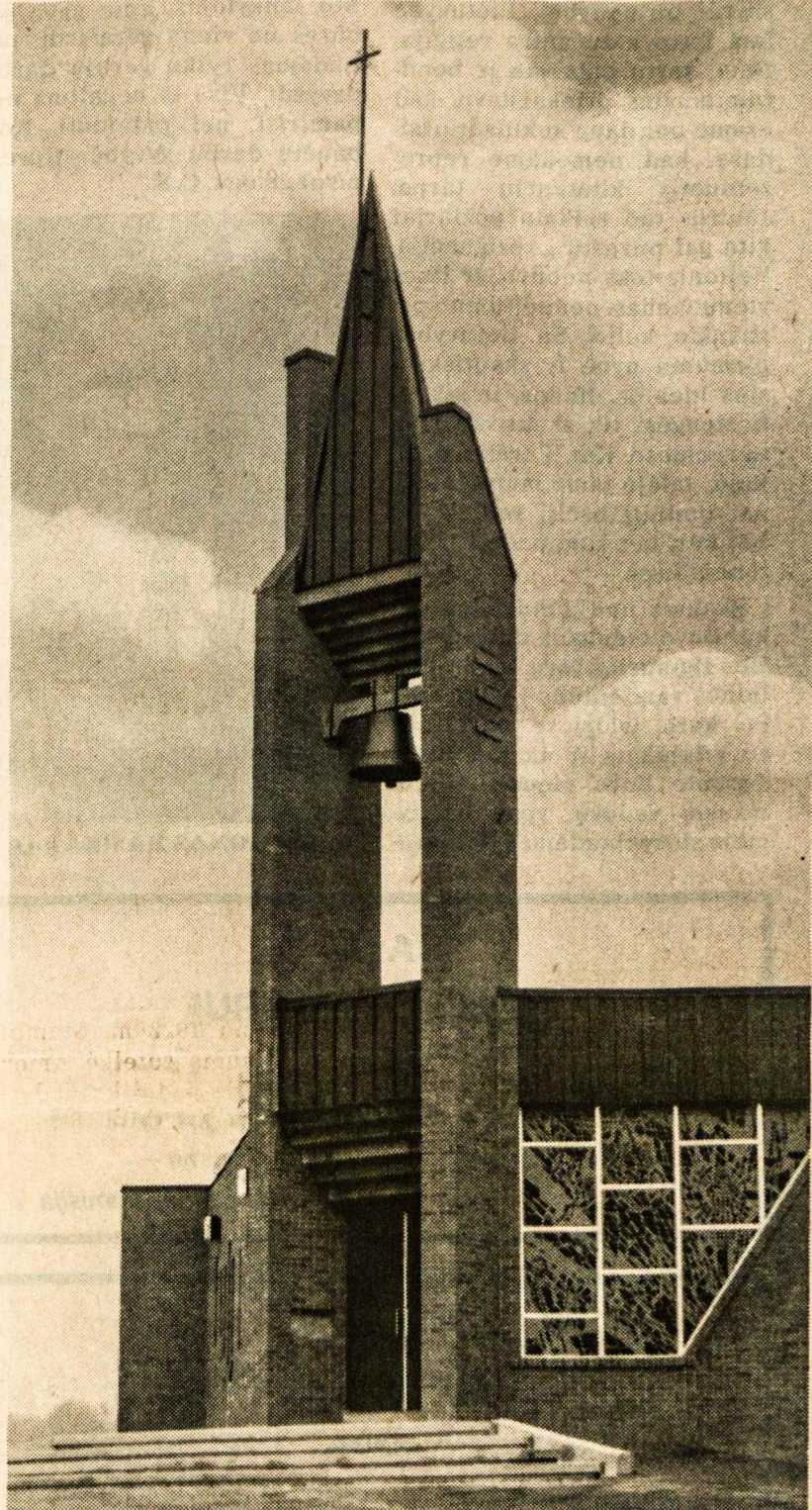
(BATUN, Amerikos baltiečių laisvės lyga – BAFL, Jungtinis Amerikos baltiečių komitetas – JBANC ir kt.). Po suvažiavimo J. Lasienė ir A. Juzukonis turėjo progą pabendrauti su visa eile Anglijos lietuvių: dalyvavo lietuviškose pamaldose, nuvyko į Lietuvos atstovybę pasimatyti su Lietuvos diplomatinės tarnybos atstovu V. Balicku ir Ponia, pasidalino mintimis su Londono vienybės klubo nariais, susitiko su "Europos lietuvių" redaktoriumi Vl. Dargiu bei pasitarė su D. Britanijos lietuvių sąjungos pirm. J. Alkiu.

Vaizdajuostė "Aušros vartai".

Būrelis Paryžiaus lietuvių 1987 metų lapkričio mėnesį paruošė spektaklį, vaizduojantį Nijolės Sadūnaitės apklausinėjimą vieno kegebisto kalėjimo celėje. Tai buvo skirta Lietuvos 600 metų krikščionybėi paminėti. Nijolė Sadūnaitė vaidino Karolina Masiulytė-Paliulienė, o kegebistą Jonas Kristoforas Mončys. Tekstą prancūzų kalba paruošė Ugnė Karvelytė. Filmavimą prižiūrėjo Jonas Rosales. Jis yra atvykęs į Paryžių iš Venezuelos studijuoti filmų meną. Liepos 2 d. per baigminę PLB seimo vakarienę buvo renkamos aukos "Aušros vartų" juostelės skoloms padengti. Per labai trumpą laiką su mūsų jaunimo pagalba pasaulio lietuviai surinko \$2794 kanadiškais, \$755 amerikoniškais. Iš viso su pažadais susidarė per \$4000 suma. Toks nuostirdus viso pasaulio lietuvių elgesys labai pakėlė paryziečių nuotaikas ir norą toliau dirbti Lietuvos labui. Kol kas ta juostelė tebėra prancūzų kalboje. K. Masiulytė-Paliulienė ir J. K. Mončys savaitgaliais važinėja su N. Sadūnaitės vaidinimu po Prancūzijos provincijas ir tokiu būdu garsina Lietuvos vardą ir jos kančias.

Vaizdajuostės adresas: ALIA, 19 rue de Savoie, 75006 Paris, France. Kanados lietuvių žmogaus teisoms ginti komitetas.

• Supažindinkite suvo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" – atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

Lietuvos kankinių šventovė Anapilyje, Mississaugoje, netoli Toronto. Ją 1978 m. birželio 11 d. pašventino Šv. Tevo atstovas Kanada, pranciūnėjus arkiv. A. Palmas. Buvusi Sv. Jono Krikštytojo, o dabar Lietuvos kankinių parapija rugsejo 25 d. švenčia savo gyvavimo 60 metų sukaktį

Nuotr. O. Burzdžiaus

Tremtinių stovykloje

Feljetoniškas nutikimas DALILA MACKIALIENĖ

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Pagaliau Klausutis, neiškentęs, prabilo:

— Tai ko tyli? Sakyk ką nors. Aš čia malū liežuviu visą kelią, o ji nei žodžio, — atsistojęs priešaky, jau reikalauje reikalavo Apalys.

— Tu gi jau padarėi sprendimą, manęs net neklausęs. Tai ką dar galiu sakyti? Bet pasakysiu. Jeigu mane išrinksi, — aš važiuosiu. Šis reikalas visiems labai svarbus, ir aš neturiu jokios priežasties atsisakyti. Juk jie nenudžydys. Pats sakei, kad amerikiečiai geri žmonės. Taigi, jei kviečia, tai reikia atsiliepti. — Visai užtikrintai ir dalykiškai aiškino Klausutienė.

— Kartais gali būti baisiau negu nužudymas. Ar apie tai nepagalvoji? — su graudžia gaida balse, kiek pakeltu tonu pamokslavo Apalys.

— Man baisiausias dalykas tai būtų mirtis. O visa kita — ką ten svaičioti. Kas gi gali būti baisiau? Juk neįkvas, — pilna nekantrumo Klausutienė pasisuko grįžti.

Vėjas dabar pūtė jai į nugarą, prispausdamas sijoną prie kojų ir šiaušdamas plaukus, išlindusius iš po skarelės. Ji susiėmė rankomis galvą, kad sulaukėtų sklaidomus plaukus. Besigalinėdama su vėjo gūsiu, Michalina visą laiką jautė paskui einančio vyro žvilgsnį ant savo kojų, prie kurių lipo vėjo priplaktas sijonas.

Taip, netarė vienas kitam nė žodžio, jie grįžo į savo varganą kampelį ir susėdė ant lovų, nuleidę galvas, abudu tylėjo. Po kurio laiko Klausutienė, nepakęsdama tylos, prabilo:

— Aš nežinau, ko tu dabar užsiraukei? Juk neišvažiuoju pusei metų. Gal tik vienai dienai, gal tik pusei dienos, o gal tik porai valandų. Bus penkiolika moterų. Penkiolika! Supranti? Ne aš viena! — Visai įnirtusi mėgino įtikinti savo vyrą Michalina.

Diena slinko sužlugusi, lyg tas ruduo už išdaulytų ir kartonais užkalintų langų.

Užsrėbęs "rogenzupės" su riekele duonos, Apalys tyliai kiurksojo ant lovų, parėmęs galvą delnais. Michalina, suplovus lauke po čiaupu porą dubenėlių ir šaukštus, išėjo į repeticiją daug anksčiau negu reikėjo.

Choras ruošėsi koncertui, Amerikos prezidento žmonos garbei. Ponia Ruzveltienė turėjo lankytis stovykloje, tad choras ir tautinių šokių grupė repetavo kasdien po du kartus. Stengėsi pasiruošti kuo geriausiai. Ypač daug laiko buvo paaukota išmokyti Amerikos himnui. Nemokantiems angliškai nesilaikė galvoje nei himno žodžiai, nei melodija. Vargo dirigentas, dauždamas seną pianiną, vargo ir choristai, mėgindami ištartį angliškus himno žodžius. Vis atrodė, kad dainuojama latviškai. Kartodami tą patį daugelį kartų, visi pavargę.

Po poros valandų sunkaus darbo, dirigentas, piktai ištaręs "repeticija baigta", užtrenkęs pianino dangtį, išėjo iš tepeticijų kambario.

Tautinių šokių grupės vadovas buvo jaunas vyras. Jis vaikščiojo užsirišęs tautinę juostą ant kelių vietoje diržo. Tai buvo lyg jo vizitinė kortelė. Net veido nematęs kiekvienas galėjo šaukti: "sveikas, Liongė". Jo vardas buvo Lionginas, bet jis norėjo būti šaukiamas Liongė. Ant jo liemens užrišta juosta plevėsavo net šokiuose pas lenkus ar pas latvius. Šokėjai, manydami, kad jis neturi diržo kelnėms prilaikyti, sudėję pinigų nupirko jam diržą jo trisdešimtojo gimtadienio proga. Diržą jis pakabino ant sienos lovos galvugalyje, o juostą nešiojo kaip nešiojės.

Repeticijos pajvairindavo nuobodžias choristų ir šokėjų dienas. O be to, stovyklos komitetas buvo išrūpinęs jiems papildomo maisto ir cigarečių. Dėl to daug stovyklos gyventojų stengėsi patekti į chorą ar į šokių grupę. Nepatekusieji pavydėjo choristams ir šokėjams ir leido apie juos visokiąs epitetais pariebtas kalbeles. Tokiu būdu visiems buvo pajavairintas stovyklinis gyvenimas, kuris veiklesnius ir veržlesnius smaugte smaugė.

Stovyklos komitetas posėdžiavo iki paryčių. Ta proga gerokai nusivaišino. Pagaliau nutarė, kad šion misijon geriausiai tinka moterų iš choro ir tautinių šokių grupės. Ir iš niekur kitur. Tačiau choristės ir šokėjos sudarė trisdešimties moterų būrį. Tad vėl sudaryta atskira komisija iš jų išrinkti penkiolika, nes tiek pageidavo amerikiečiai. Šion komisijon buvo pakviesti: stovyklos gydytojas, gallesingoji sesuo, gimnazijos direktorius, choro dirigentas ir tautinių šokių vadovas Liongė. Šie du pastarieji buvo svarbiausi.

— Jų rekomendacijos buvo respektuojamos, — iškilmingai pareiškė stovyklos komiteto pirmininkas, kuris pasiskyrė pats save šios komisijos patarėju.

Choro vadovas Griežė ir šokių vadovas Liongė ilgai svarstė surėmę galvas ir pasistatę butelį Reino vyno. Ilgai tarėsi, rašė ir braižė. Numetę tuščią butelį, atsisikmšdavo naują, ir darbas tęsėsi iki sekančio ryto. Pagaliau, saulutei jau gerokai iš miglos pakilus, ir tuštėmis Reinvynio buteliais ramiai besilsint po sukrypusiu stalu, atgalia ranka nubraukę prakaitą nuo kakto, delnu suglostę užkritisus ant akių plaukus, sudarė sąrašą, kurio, kaip chorvedys Griežė atsistojęs deklaravo, "nei pragaro vartai nunugalės!"

Bet prieš paduodant sąrašą komisijai patvirtinti, dar reikėjo atsiklausti išrinktųjų moterų, ar jos sutiks. Ar jų vyrai sutiks? Ar jų vaikai sutiks, kad jos būtų skiriamos į išvykstančiųjų grupę?

Čia Liongė, stipriai papurtęs galvą, tartum katinas, uždėjęs sausų bulvių, išdidžiai padėjęs ranką ant chorvedžio nusmukusio peties, pareiškė:

— Pamatys, maestro, jos kiekvienam iš mudviejų po kelis kartus į ranką pabučiuos. Ir ne tik jos, bet ir jų vyrai, ir vaikai. Suteikėm šitokią garbę! Ale kur tau nesutiks. Ką gi jos veiks? Pamatysi, kaip mums rankas bučiuos.

— O jei nebučiuos, tai kas tada? — jau gerokai apsi-blause, vapaliojo chorvedys. O jei komisija nepatvirtins, tai kaip tada? O jei reikės vėl sėdėti per naktį ir sudarinėti kitą sąrašą, tai kas tada? — jau visai svirdamas iš kėdės, vis dar klausinėjo Griežė.

— Nesijaudink. Jei reikės, darysim kitą sąrašą. Už vyną juk moku aš. Nesijaudink. Reikės — vėl sumokėsiu. Didelis čia daiktas. Svarbu atlikti pareigą gerai.

— Na, jei tu mokėsi, tai kita kalba, — nuspyręs nusi-kreivojusius batus, maestro įgriuvo į Liongės lovą.

Liongė išėjo į migloje skęstantį rytą. Debesys, lyg alkanai šunys, vijosi vienas kitą. Užavo vėjas. Liongė, juostai plevėsaujant, švilpauddamas žengė per sugriautą kareivinių rajoną ir jautėsi, lyg jį patį neša pakilęs vėjas. Jautėsi toks lengvas ir toks laimingas, lyg atradęs gyvenimo prasmę...

Sudarytoji komisija, susirinkusi į pirmininko raštine, didelio susidomėjimo šiuo reikalu neparodė. Net

nei žodžio nepratarė. Reiškia — išrinkta ir taškas. Tik stovyklos komiteto pirmininkas paklausė:

— Ar esate tikri, kad visos čia išvardintos moterys, sutiks įeiti į šitą ambasadorių grupę? Kaip iš sąrašo matosi, kai kurios iš jų yra ištekėjusios ir turi vaikus. Ar neverks vaikai, matydami išvykstančias motinas?

— Viskas Ok. Viskas Ok. Nesirūpink, pirmininke. Jei vienos nesutiks, į jų eilę stos dešimt kitų. Kai vyksta partizaninis karas, savanoriai netruksta. Visi su džiaugsmu jungsis ir eis tėviškės vaduoti, — dar neišsipagiriojęs užtikrino Liongė.

Pirmininkas vėl prabilo:

— Tai reiškia sąrašas sudarytas, belieka tik pasirašyti. — Jis, suraukęs kaktą, įtemptai galvojo, įsiekodamas kokios nors spragos, kur galėtų įjungti į sąrašą savo žmoną, kuri nebuvo nei choristė, nei šokėja. Visi komisijos nariai po sąrašą pasirašė ir tylėdami išsivaikščiojo liko tik pirmininkas. Atsisėdęs už rašomojo stalo, parimęs ant alkūnės, kitos rankos pirštu vedė per išrinktųjų moterų pavardes. Akys sustodavo prie pavardės ir mintys pristatydavo savininkę. Deja, nerado nei vienos, kurią jis būtų drįsęs išbraukti ir įrašyti savo žmoną. Jis dabar labai galvėjęs sutikęs, kad sąrašą sudarytų Griežė ir Liongė.

Tuščiamė kambarį parimusio ant alkūnės pirmininko mintys blaškėsi, atsimušdamos į sienas. Jis net girdėjo, kaip jos išstumtos iš galvos, dūžta. Beviltiškai trupa.

— Na, ką gi. Reikės kaip nors išaiškinti žmonai, kad jai patekti į sąrašą nėra jokios galimybės. Pats su savimi garsiai kalbėjo pirmininkas. — Žinoma, bus isterijos, ašarų, daiktų mėtymo. Bet aš nieko negaliu padaryti, — jau beveik su ašaromis akyse žvelgė į purvą aptekstą langą ir pasidavė likimo valiai.

Pravėrė langą. Šalto vėjo srovė užtelėjo jam tiesiai į veidą. Galvoje bematant pasidarė šviesias. Pirmininkas, trenkęs durimis, išėjo. Lauke buvo gerokai šalta. Lapkritis žengė visu spartumu, o išvietintieji dar nebuvo pasiruošę sutikti artėjančių žiemos šalčių.

Namie pirmininkas sudarė naują sąrašą, sugrupuodamas moteris pagal blokus, ir išėjęs juos išdalino blokų senūnams, kad praneštų išrinktosioms — susirinkti į repeticiją kambarį sekančią dieną dešimtą valandą ryto. (Bus daugiau)

Mokslinių darbų skatintoja

Lietuvių katalikų mokslo akademijos istorija, tikslas ir reikšmė

A. SUNGAILIENĖ

1988 m. spalio 3-5 d.d. Romoje rengiamas L. K. mokslo akademijos XIV suvažiavimas. Šešiasdešimt šešeri metai nuo įsteigimo – tai pakankamai ilgas laiko tarpas, leidžiantis iš perspektyvos peržvelgti šios garbingos institucijos nueitą kelią, prisiminti kūrimosi istoriją ir įvertinti jos įnašą į lietuvių tautos religinį, tautinį ir kultūrinį gyvenimą.

I Naujųjų amžių humanizmo idėjos – dėmesys pilnutiniam, sudvasintam žmogui atėjo į Lietuvą iš Vakarų per dvasininkiją ir vienuolynus. Jų globojamos institucijos tapo ne tik dvasinio gyvenimo, bet ir švietimo bei mokslo centrais. Darbais įrodytas švietimo, mokslo ir tikėjimo nedalomumas susikristalizavo į tvirtą katalikišką tradiciją, kurios rėmuose išaugo Lietuvai visa eilė tautiškai sąmoningų ir intelektualiai stiprių asmenybių. Vienas ryškiausių pavyzdžių buvo didysis liaudies švietėjas vyskupas Motiejus Valančius, kuris, nors rusų valdžios persekiojamas ir baudžiamas, jau XIX š. kėlė lietuviškos mokslo draugijos idėją bei reikalą.

Rusų priešpauldai šiek tiek atlyžus, 1907 m. Kaune buvo įsteigtas mokslo, literatūros ir politikos mėnesinis žurnalas „Draugija“, kuriam vadovavo dinamiškasis mokslininkas, sociologas ir publicistas kun. A. Dambrauskas-Jakštas. Apie „Draugijos“ redakciją spietis to meto intelektualai, iš kurių ir kilo mintis steigti Kaune mokslo draugiją, kuri padėtų siekti tautinio savarankiškumo (vėliau – nepriklausomybės) ir kurti savąją kultūrą. Pirmasis pasaulinis karas sutrukdė šiuos pasiruošimus, prie kurių tačiau sugrįžta jam pasibaigus. Po nepriklausomybės atgavimo, Lietuvos valdžiai dar nesant pajėgiai plačių mastu organizuoti savų mokyklų, šio darbo ėmėsi katalikų švietimo draugijos – „Saulė“, „Žiburys“ ir „Rytas“, steigdamos progimnazijas, gimnazijas ir specialias mokyklas.

II

1922 m. rugpjūčio mėn. buvo oficialiai įsteigta Lietuvos katalikų mokslo akademija ir jos įstatai įregistruoti Kauno miesto viršininko įstaigoje. Pirmąją valdybą sudarė: vysk. J. Skvireckas, prof. Pr. Dovydaitis, adv. L. Noreika ir dr. A. Sennas. Vadovų, globėjų ir talkininkų tarpe aktyviai reikėsi

kun. A. Dambrauskas-Jakštas, prof. Bl. Česnys, prof. Z. Ivinskis, vysk. Pr. Būčys, prof. J. Brazaitis, prof. K. Pakštas, kun. J. Tumas-Vaižgantas, dr. Ig. Skrupskelis ir eilė kitų. LKM akademijos tikslas buvo jungti katalikus mokslininkus, sudarant palankesnes sąlygas jų darbui, ruošti mokslinį prierauglį, kelti tautoje mokslinį lygį bei krikščioniškąją kultūrą. Tikslui pasiekti akademija steigė bibliotekas, muziejus, archyvus, rengė suvažiavimus, leido knygas ir mokslo žurnalus, steigė stipendijų fondus.

Pirmas konkretus darbas: įsteigta knygų, rankraščių bei archyvinės medžiagos biblioteka, kuri prieš nepriklausomybės galą išaugo iki dvylikos tūkstančių vertingų tomų. Sekantis natūralus akademijos užsimojimas buvo Katalikų universiteto steigimas, kuriam pradėta ruošti dar 1921 m. Buvo numatytas personalas profesūra, organizuojamos lėšos, ir universitetas turėjo pradėti darbą 1932 m. rudenį. Tačiau švietimo ministerija nedavė leidimo, ir to projekto reikėjo atsisakyti. Akademija suintensyvino savo veiklą suvažiavimais, studijų dienomis, seminarais ir paskaitomis. Nepriklausomybės laikotarpyje buvo surengti trys suvažiavimai, o jų paskaitos paskelbtos keturiuose „Suvažiavimo darbų“ tomuose.

Didžiausias akademijos dėmesys bei rūpestis buvo skiriamas filosofijos, teologijos, literatūros ir tikslųjų mokslų kūrėjams, rašytojams ir menininkams. Reikėjo rasti būdų lengvinti šių asmenų materialinę būklę, sudaryti tinkamas sąlygas darbui ir populiarinti bei skleisti jų veikalus visuomenėje. Tuo būdu buvo keliamas intelektualinis tautos pajėgumas.

Stipendijų fondas buvo sudarytas jau 1922 m. Stambiai pradinę sumą sutelkė Amerikos lietuvių katalikų federacija, vėliau jis buvo papildomas privačiomis aukomis. Per 18 intensyvaus gyvavimo metų akademija išugdė visą eilę mokslininkų bei kultūrininkų ir pasirodė esanti rimta bei atsakinga tautos institucija. 1940 m. atėję bolševikai akademiją uždarė.

III

Po 15 metų priverstinio pertraukos akademija buvo atsteigta už Lietuvos ribų 1956 m. Romoje, o vėliau įsteigti jos židiniai JAV ir Kanadoje. Čia ji susidūrė su išsiviečio pro-

blemomis, kurios, lyg povandeninės uolos, pasirodė nemažiau pavojingos, negu kūrimosi laikų sunkumai prieš 40 metų. Išliko išsiviečiams tautiško klausimas: ar, neturint savos valstybės, iš viso verta būti lietuvių? Kokia yra išsiviečiams paskirtis? Koks jos likimas? Ideologinis apsisprendimas pasunkėjo, kai jaunesnioji karta susidūrė su madinga XX š. ateistinio egzistencializmo įtaka. Akademija jau turėjo išsiviečiams visą eilę asmenybių, kurios buvo dvasiškai, ideologiškai ir intelektualiai pajėgios pramatyti šių dienų pavojus ir nurodyti moralinio bei tautinio išlikimo kelius.

Išsiviečioje Akademijos veikla reiškiasi pirmiausia savo suvažiavimais, rengiamais kas treji metai. Jie yra svarbūs įvykiai ne tik patiems nariams, bet ir plačiajai visuomenei. Juose dalyvauja teologai, filosofai, psichologijos, sociologijos, medicinos, gamtos matematikos, architektūros, politinių, teisės mokslų specialistai. Ypatingas dėmesys skiriamas Lietuvos istorijai, literatūrai ir kalbotyrai.

IV

Kitas milžiniškos reikšmės atliekamas darbas yra leidiniai. Jie išliko visiems laikams pačiu turtingiausiu, sau lygaus neturinčiu įnašu kultūriniame lietuvių lobyje. Leidinius sudaro: „Suvažiavimo darbai“, kuriuose spausdinamos visos suvažiavimų paskaitos. Jie yra įdomūs įvairių sričių moksline informacija, niekur kitur neįtikama memorialine medžiaga, suredaguoti gražia, taisyklinga lietuvių kalba, jie yra turtingas pasiskaitymas net ir nespecialistams. „Metraščiai“ – mokslinių straipsnių rinkiniai. „Negestantieji žiburiai“ – žymesnių asmenybių, pasireiškusių mokslo, literatūros ar visuomeninio gyvenimo srityse biografijos. „Rinkiniai raštai“ – mūsų filosofų, istorikų, kalbininkų bei literatūros mokslininkų raštų serijos ar atskiros knygos. Minėtinai ir „Lietuvos istorijos šaltiniai“. Akademijos rėmuose veiklia Lietuvos istorijos ir religinės kultūros institucijos, Amerikos lietuvių kultūros archyvas – ALKA Putname.

V

Akademijai jau eilę metų pirmininkauja Gregorinio universiteto profesorius kun. dr. A. Liūma, SJ, Romoje. Jis yra visos eilės leidinių redaktorius bei organizatorius, didelių idėjų autorius ir didelių darbų vykdytojas. Pasišventė lietuvių darbuotojų padedamas, jis aukoja savo laiką ir energiją, įieško mecenatų, kad tik šie veikalai išvystyt dienos šviesą ir pasiektų kuo didesnę skaitytojų skaičių. Kiti akademijos centro valdybos nariai šiuo metu yra: vicepirm. dr. A. Avižonienė, kun. R. Krasauskas, A. Žemaitis, M.A. ir mons. dr. P. Jatulis.

Straipsnio rėmuose neįmanoma išvardinti visų asmenų, iškėlusių akademiją į tas aukštumas, kuriose ji yra šiandien. Tai Lietuvos universitetas išsiviečioje. Tauta ir istorija tą darbą tikrai įvertins. Reikia tikėtis, kad ir dabartinė lietuvių visuomenė yra pakankamai šviesi, sąmoninga ir subrendusi į ją vertinti ir remti ir naudotis jo vaisiais.

Šiam straipsniui panaudotos dr. Stasio A. Bačkio, prof. Juozo Brazaičio ir prof. kun. Stasio Ylos studijos, išspausdintos L.K. mokslo akademijos „Suvažiavimo darbų“ XII, IX, ir V tomuose.)

Atsiųsta paminėti

LITUANUS, Lithuanian Quarterly Journal of Arts and Sciences, Volume Thirty-four Number Three Fall 1988. Žurnalo adresas: 6621 S. Troy St., Chicago, IL 50529-2913 USA.

Alė Paškevičienė MARMAKIŠKIAI. Mūsų mokykliniam jaunimui. Ilustravo Marija Macevičiūtė 1988 m. Spaudė Litho-Art Ltd. 971 College Street, Toronto, Ont. JAV LB švietimo taryba rekomenduoja lituanistinėms mokykloms.

Aušros Vartų Marijos medžio skulptūra Lietuvos kankinių šventovėje Anapilyje Nuotr. J. Tamulaičio

Mūsų išlikimas

SESUO M. PALMIRA

Išsiviečio lietuvių atliko neįkainojamos vertės darbus, kad išliktų tikrais savo tautos vairo. Nežinau, kokie archyvai galės sutalpinti jų nuveiktus darbus nuo to laikotarpio, kai karo liepsnų vejami pasiekė laisvojo pasaulio kraštus.

Nebandysiu kronikos eile tai paryškinti, bet tik truputį priminti, pagalvoti apie savo pačių darbus, kiek buvome uolūs ir veiksmingi, būdami vienos ar kitos organizacijos nariai, ar eidami vadovaujančias pareigas. Neprieikščiau, bet pasidžiaugti savo bendru darbu – grupinė, religinė veikla. Atlikta žymių renginių, kurie pareikalavo visų dėmesio ir visokeriopos tautos.

Tautinių šokių ir dainų švenčių, kongresai ir organizaciniai seimai buvo ir yra kasmetiniai renginiai. Dar buvo šv. Kazimiero minėjimai kolonijose, iškilusios – Romoje. Paskutiniai treji metai – Lietuvos krikščionybės sukaktis vietovėse ir Romoje. Atrodo neliko nei vienos lietuvių kolonijos, kur nebūtų ruošta sukaitytinių minėjimų, kurie savu būdu padėjo garsinti kenčiančios tautos vardą ir jos skriaudas svetimtaučių tarpe. Lietuvos vardas nuskambėjo per Vatikano radiją, Amerikos balsą, taip pat per spaudą įvairiomis kalbomis. Palaimintojo Jurgio Matulaičio iškilmės, paskelbiant jį palaimintuoju, yra lyg gražus visų renginių vainikas apjungęs tautą ir išsiviečio.

Yra ir kitų darbų, kurie be galo reikšmingi, tai Religinės šalpos ir Lietuvių informacijos centro įnašas. BALFO labdaros tinklas metų metais sėpia ir gelbėja nelaimės paliestus. Prisimintina ir vienkartiniai darbai, kurie bus kaip paminkliniai – Šiluvos koplyčia Vašingtone ar Kankinių Romoje, katedra prie uni-

versiteto, įvairūs fondai. Visa tai prisiminus kelia džiaugsmą ir žadina viltį ateičiai. Tenka padėkoti Viešpačiui ir broliams bei sesėms tautiečiams ir toliau ranka rankon eiti pirmyn, talkinant pozityviems darbams.

Prisiminus kas atlikta, kyla klausimas, ar to viso gana tolimiesiems mūsų išlikimui? Suminėti darbai kilo ir vystėsi iš lietuviškų centrų ir plėtėsi į feriferijas. Tie centrai ir židiniai – tai lietuviškos parapijos ir vienuolijos. Joks organizacinis vienetas ar veiklos komitetas negali atsirasti kur nors gatvėje ir iš čia vystyti veiklą. Reikia aplinkos sąlygų, kad veiklieji turėtų kur įleisti šaknis, kildinti veiklą, augti ir nešti darbo vaisius. Jei veiklos susitelkimo vieta, tarsi dirvožemis, yra lietuviškos parapijos ir vienuolių židiniai, tai išsėkusi minėties vienetas, kur atsidurs mūsų lietuviška veikla? Į kokį akligatvį patektų krikščioniška tautinė kultūra?

Nemaža mūsų tautiečių dalis atliko nelengvus darbus ir nukeliavo į poilsį. Dabar svarbu rūpintis naujomis jėgomis, kad parapijos ir vienuolijos gautų naujų darbo rankų. Reikia rimtai ir nedelsiant rūpintis, dėti visas pastangas ugdyti naujus pašaukimus į kunigus ir vienuolius-les. Pašaukimas yra Dievo dovana ne tik asmeniui, bet tautai, visuomenei ir visai Bendrijai. Tas jaunas trapus dvasinio pašaukimo daigelis jaunuolės-lis širdyje tenka ugdyti, brandinti ligi išaugo žiedas ir neša vaisius. Tam reikia aplinkos. Jei šeimoje nebūna gyvytinių tikėjimo ir nuosirdaus gyvenimo, sekant Kristaus Evangelijos dvasia, pašaukimas sunkiai bres. Jei vyresnieji ir gyvenamoji aplinka neatskleis dvasinių vertybių, retas jaunuolis-lė patys jas atkas. Visų mūsų pareiga padėti jaunimui suprasti, kokia neįkainojama dovana yra pašaukimas būti kunigu ar gyventi vienuolinį gyvenimą. Tai nereiškia, kad šis gyvenimas be kryžių ir kančios. Kiekvienas vertybės atsiekiama tik su pastangom. Galima pasidžiaugti Lietuvoje esamais aukos žiedais, kurie atsisako savo idealų dėl patiriamų skaudžių gyvenimo smūgių. Stebimės ir gėrimės Motinos Teresės atliktais ir tebeatliekamais darbais. Ar galima tai atlikti be asmeninės aukos, be pastangų? Ar ji būtų tai galėjusi atlikti gyvendama vedusios moters gyvenimą? Tai nereiškia, kad nuvertinama šeima. Kaip tik reikia vieno ir antro. Krikščioniškose šeimose vyksta pašaukimų užuomazgos. Tik gaila, kad kartais tuos pašaukimų daigelius sunaikina nedėkinga aplinka. Visų mūsų pareiga aplinką morališkai (Nukelta į 9-tą psl.)

VYTAUTAS KASTYTIŠ

Pasikalbėjimas

Oi tu, drebulėle,
Pakelės medeli,
Ko tu sudrebėjai
Vidury naktelės?

Ar dangaus žvaigždutė
Šalia kelio puolė,
Ar į šviesią būtų
Veržiasi širdis varguolio?

Ne dangaus žvaigždutė
Šalia kelio puolė,
Ne į šviesią būtų
Veržiasi širdis varguolio.

Šaltos rasos krito,
Šakelės migla užklojo,
Daug iškados padaryta
Mūsų Lietuvoje . . .

Rovaniemis, Suomija,
1944 m. rugsėjo 4 d.
(Iš rinkinio „Smūtkeliai žydi“)

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

„Lietuvos istorijos“ parašymo ir išleidimo problemos vėl buvo aptartos JAV lietuvių fondo tarybos pirm. Stasio Baro rugpjūčio 4 d. Čikagoje sušauktame pasitarime, kurin, be paties iniciatoriaus S. Baro, įsijungė: Lituanistikos instituto pirm. prof. dr. Bronius Vaškelis, sekretorius ir numatyto veikalo red. Jonas Dainauskas, Lituanistikos tyrimo ir studijų centro tarybos pirm. dr. Adolfas Damašius, valdybos pirm. prof. dr. Jonas Račkauskas, vykdomasis direktorius dr. Robertas Vitas, JAV lietuvių fondo valdybos pirm. Marija Remienė, pelno skirstymo komisijos pirm. dr. Antanas Razma, Alė Steponavičienė ir Antanas Juodvalkis. JAV lietuvių fondas į „Lietuvos istorijos“ parašymą buvo įtraukęs Vatikano archyvuose dirbusį istoriką dr. Zenoną Ivinskį, kuris mirė 1971 m. gruodžio 24 d., baigdamas rašyti pirmąjį tomą. Jo paliktą medžiagą suredavo prel. Paulius Jatulis ir 1978 m. išleido Lietuvių katalikų mokslo akademija. Pilnos „Lietuvos istorijos“ parašymą lietuvių kalba turėjo užtikrinti JAV lietuvių fondo ir Lituanistikos instituto sutarimas 1977 m. rugpjūčio 18 d. Institutas sudarė istorikų komisiją, kuri paruošė veikalo planą ir pakvietė istorikus per porą metų parašyti susitartas dalis. Fondo pelno skirstymo komisija autorių honorarams parūpino \$15.000. Deja, ir ši karta numatyti planai nebuvo įgyvendinti.

Lituanistikos instituto pirm. dr. B. Vaškelis nusiskundė, kad tik kurie autoriai atliko išpaireigtą darbą, o kiti jo nė nepradėjo, vėlavo ar mirė nespėję užbaigti. Problemų susilaukė ir redaktorius J. Dainauskas, norėjęs turėti laisvas rankas rankraščių trumpinimui bei jų sulaukimui į vieną veikalą. Esą atsirado autorių, nesutinkančių su tokiu reikalavimu. Tad jiems dabar teks grąžinti rankraščius ir spragas užpildyti kitų autorių straipsniais, kad nenukentėtų „Lietuvos istorijos“ vientisumas bei jos objektyvumas. Pirmoji knyga, apimanti proistorę, parašyta a.a. prof. dr. Jono Puzino, papildyta prof. dr. Marijos Gimbutienės, jau yra surinkta, bet nespėjusi išleisti. Jai vis dar laukiama lig šiol neparuostų žemėlapių. Red. J. Dainauskas tikisi visos „Lietuvos istorijos“ knygas paruosti iki 1989 m. pabaigos. Tokiu atveju jos galėtų pasirodyti jau 1990 m. Čikagoje įvykusiame pasitarime susitarta, kad Lituanistikos institutas „Lietuvos istorijos“ paruošimą ir išleidimą perduos geresnės darbo bei technikos sąlygas turinčiam Lituanistikos tyrimo ir studijų centrui. Ten bus perkelta ir red. J. Dainauskui perduota Lituanistikos institute sutelkta veikalo medžiaga.

Balzeko lietuvių kultūros muziejus prie savo naujųjų patalpų Čikagoje rugpjūčio 7 d. surengė II-įjį tarptautinį metinį festivalį. Muziejaus kieme, pievelėje ir gatvėje išdygo festivaliui skirtas palapinių miestelis su scena ir įvairiais kioskais. Festivalį suorganizavo ir jam vadovavo vaikų skyriaus Balzeko muziejuje direktorė Patricija Bakūnienė. Trumpu įvadininiu žodžiu festivalį atidarė lietuvių kultūros muziejų steigęs Stasys Balzekas, jn. Programą „Čigonėlių“, „Gyvatūrą“, „Jonkelių“ ir „Malūnų“ pradėjo Lietuvos vyčių tautinių šokių grupė, vadovaujama F. Zapolio. Tautiniai šokiai įsijungė lenkų, filipiniečių, airių, meksikiečių ir žydų šokėjai, polkomis – čekoslovakė Vlasta, laikoma tarptautine polkų karaliene. Festivalio dalyvis žavėjo Juditos Juozaitienės sukurti lietuviški sidabriniai papuošalai. Su šiaudinukų gaminiu kalėdinei eglutei supažindino Elena Pijūtė, lietuviškų juostų audimu – Lietuvių tautodailės instituto Čikagos skyrius, su europietišku rugių-kviečių šiaudų pynimu – Dolores Mueller, ukrainietišku rankdarbių siuvėnėm – Sandra Samkin, su linų verpiimu – Theresa Tarasewicz. Lenkiško stiliaus paveikslų kūrimą iš popierinių karpinių rodė Frances Drwal. Seniau Balzeko lietuvių kultūros muziejus, veikiantis jau 22 metus, rengdavo gegužines prie ežero, o dabar, persikėlęs į naujas patalpas, surengė jau II-įjį tarptautinį festivalį Čikagoje.

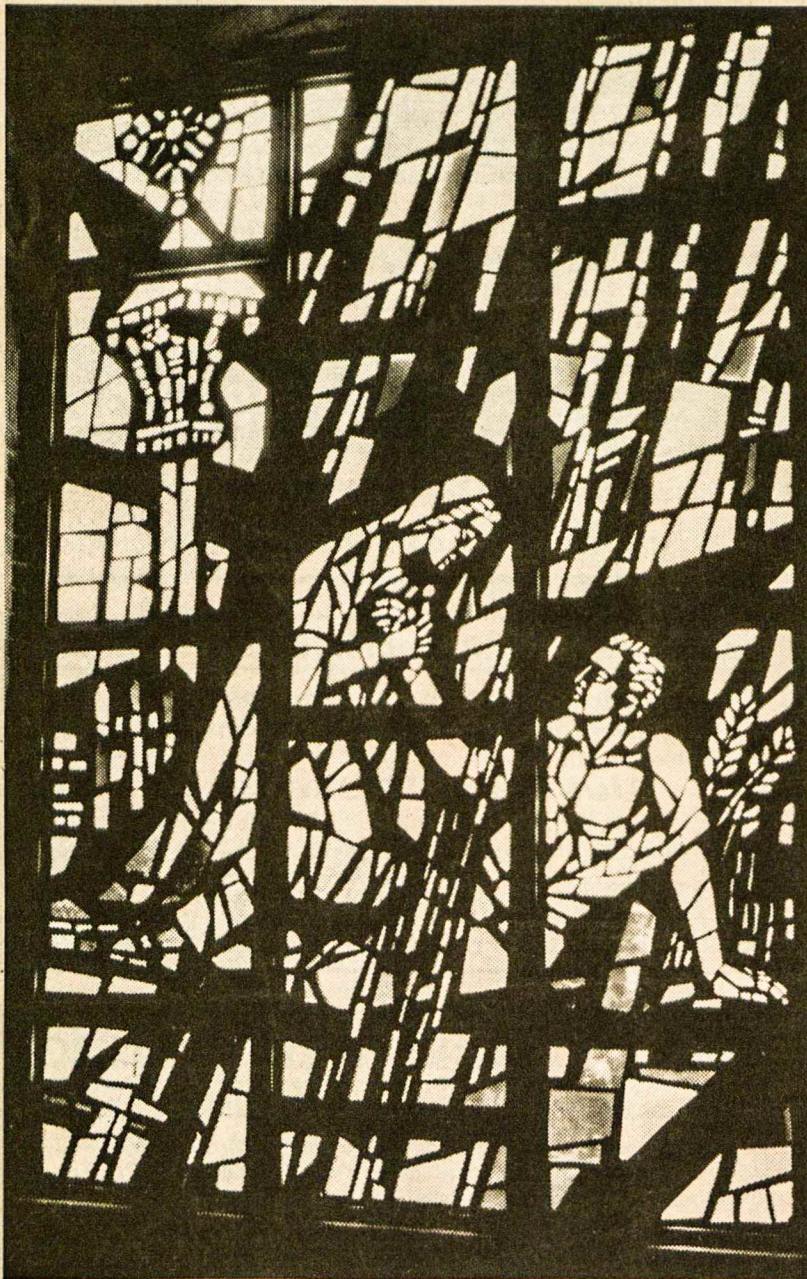
Pirmąjį dailės konkurso „Rašysena-88“ surengė Lietuvos kultūros fondas. Baigminėje dalyje Vilniaus universitete susitiko gražiausiai rašantys Lietuvos moksleiviai iš Švenčionių ir Plungės rajonų, Vilniaus ir Druskininkų miestų. Vertintojų komisijai vadovavo Vilniaus dailės instituto docentas A. Gurskas. Konkursą laureatais tapo Druskininkų, Vilniaus ir Švenčionių moksleiviai I. Daugelevičiūtė, M. Salmaitė ir A. Čepinskaitė. Jiems bei kitiems gražiausiai rašantiems moksleiviams įteikti prizai, atminimo dovanėlės. Lietuvos kultūros fondas šį renginį padarys tradiciniu.

Lietuvos dailininkų akvarelių paroda surengė Kauho paveikslų galerija. Ankstesnė šio žanro parodos vyraudavo gamtovaizdžiai, o šį kartą tematika buvo įvairesnė, palietusi net ir aktualiausias dabartinio gyvenimo problemas. Parodai buvo sutelktos apie du šimtus naujausių akvarelių. Savo akvarelėmis parodan išsijungė net ir Vincas Kisarauskas, Vytautas Šatas, Leonardas Tuleikis bei kiti pasižymėję tapytojai. Daugiausia akvarelių parodai parūpino vilniečiai jų meistrai – Kazys Abramavičius, Ignas Budrys, Eduardas Urbonavičius. Kūrybingi buvo Kauno atstovai – Osvaldas Jablonskis, Algirdas Lukštas, Petras Stauskas. Kelio akvarelių atvežta iš Klaipėdos, Panevėžio, Šiaulių ir kitų Lietuvos miestų.

Naujų patalpų ir pagausėjusių lankytojų susilaukė Kražių istorijos muziejus. Kražių kraštotyrininkai, vadovaujami mokytojo Edvardo Dirmeiko, muziejui yra surinkę apie 2.600 rodučių, kurie dabar išdėstyti septyniuose kambariuose. Muziejaus lankytojai susipažįsta su Kražiais – vienu seniausių Lietuvos raštijos centrų, jame XV š. įsteigtos Kražių kolegijos (gimnazijos) istorija nuo anų laikų iki dabartinių dienų. 1989 m. bus minima šios švietimo institucijos 375 metų sukaktis. Senuosius laikus primena jos išlikęs bendrbutis. Lietuvos kultūros fondas archyviniais bei archeologiniais tyrinėjimais ir pastato atnaujinimui paskyrė beveik 20.000 rb. Atnaujintam pastatui numatyta kultūrinė paskirtis. Kražių istorijos muziejui yra nemažai medžiagos apie 1831 ir 1863 m. sukilimus, II D. karo ir pokarinis įvykius.

Vilniuje gyvenusių Lietuvos rašytojų muziejus liepos 22 d. atidarytas Antakalnyje XIX š. pradžioje statytuose rūmuose. Dvidešimt šešių rašytojų kūrybą ir veiklą atspindi šešiolikoje dvi-aukščio pastato salių sutelkti rankraščiai ir laiškai, knygos ir nuotraukos, rašomosios mašinėlės ir plunksnakočiai, tarnybiniai pažymėjimai ir buitiniai reikmenys. Muziejaus direktoriaus Jono Endrijaičio pranešimu, iš surinktų apie 70.000 rodučių lankytojai mato tik trečdalį. Kiekvienam rašytojui yra atskiras kampelis su autentiška aplinka atkuriančiais baldais ir daiktais. Nevengta ir praeities skaudulius atspindinčių rodučių. Kaziu Burutai, „Medinių stebuklų“ autoriui, atstovauja rašomasis stalas, kurį jis pats tubolino savo rankomis, ir po stiklu padėtas batas, rašytojo pasigaminamas kalėjime 1948 m. Medinė sibirinio tremtinio lentelė „Antanas Miškinis“ puošia jo kampelį. Prie jos pridėtas garslats nugalastis peiliukas ir medinis nuzulintas šaukštas, kuriuo poetas maitinosi neskalsiu viralu Sibire. Augustino Griciaus-Pivošos kelionė Sibiran atskleidžia jo būto kratos orderis, dviejų žodžių Motiejaus Šumausko „Kur Gričius?“ telegrama Omskan, pažymėjimas, kad jis kas mėnesį privalo registruotis NKVD skyriuje. Įvadinėje muziejaus salėje dailės darbai apžvelgiama Vilniaus rašytojų istorija. Muziejaus rodučių išdėstymo projekta paruošė architektas K. Miežinis. Ateityje muziejus susilauks priestato su salėmis masiniais renginiais ir parodomis, patalpomis rodučių fondams. Memorialinis V. Mykoliaičio-Putino muziejus jau yra įrengtas jo bute. Netrukus memorialiniu muziejumi taps ir Antano Venclovos butas. Tokie atskiri memorialiniai muziejai planuojami ir kitų Vilniuje gyvenusių rašytojų butuose.

V. Kst.

Dail. ALBINO ELSKAUS vitražas Lietuvos kankinių šventovėje Torontose-Mississaugoje. Jo tema: prie kryžiaus motina guodžia už tėvynę mirštantį kovotoją Nuotr. O. Burdžičius

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.p.p.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 8 1/4%	Asmeninės paskolas
180-185 d. term. ind. 8 1/2%	nuo 11 %
1 metų term. indėlius 8 1/2%	Sutarties paskolas
2 metų term. indėlius 8 3/4%	nuo 11 %
3 metų term. indėlius 9 %	Nekiln. turto paskolas:
1 metų GIC-met. palūk. ... 10 %	Su nekeičiamu nuosimčiu
2 metų GIC-met. palūk. ... 10 %	1 metų 11 1/4%
3 metų GIC-met. palūk. ... 10 %	2 metų 11 1/2%
1 metų GIC-met. palūk. ... 9 %	3 metų 11 3/4%
RRSP ir RRRIF (pensijos) ... 8 %	Su keičiamu nuosimčiu
RRSP-1 metų term. ind. ... 10 %	1, 2 ir 3 metų 10 1/4%
RRSP-2 metų term. ind. ... 10 %	
RRSP-3 metų term. ind. ... 10 %	
Specialią taup. s-tą 8 %	Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000
Taupomąją sąskaitą 6 %	ir narių gyvybę iki \$2,000 už
Kasd. pal. taupymo sąsk. ... 8 %	santaupas laikomas šėru, čekių ir taupymo sąskaitose.
Kasd. pal. čekių sąsk.iki ... 5 1/4%	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto vertės. Pardavus paskolas pinigines perlaides (money orders) ir keliolikius čekius (traveler's cheques). Nelaimė mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 38 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS
SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

A.P. GOMES 1567 Dundas St. W.
Real Estate & Insurance Ltd. Toronto, Ontario
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Bliūdžius
Telefonai: 531-1191
namų 537-2291

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas:
sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Kokia jūsų namo vertė?
Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.
ANTANAS GENYS
an independent member broker
RE/MAX professionals inc. Realtor
1 east mall crescent
etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000
res: 231-2839

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8,
telefonas 279-4371
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kello 1 mylia, sukiti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus.
Savininkas J. Tamošiūnas

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju,
nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St.,
Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

cialaus politinių pabėgėlių teisių pripažinimo jau laukia apie 59.000 atvykėlių. Didžiausią šios grupės dėšimtuką sudaro: 7.376 iš Sri Lankos, 6.808 iš Irano, 5.792 iš Salvadoro, 4.214 iš Ganos, 3.034 iš Portugalijos, 2.468 iš Turkijos, 2.234 iš Gvatemalos, 2.173 iš Libano, 1.606 iš Indijos ir 1.584 iš Brazilijos.

Naują ateivių antplūdį Kanadon dabar staiga pradėjo lig šiol nieko bendro su Kanada neturėję panamiečiai. Vien tik rugpjūčio mėnesį į Montrealio ir Toronto oraousčius atskrido apie 700 panamiečių, teigiančių, kad jie yra politiniai pabėgėliai iš Panamos, kurią dabar valdo karinis diktatorius gen. M. Noriega. Jo valdymo metais nieko nebuvo girdėti apie politinius pabėgėlius iš Panamos. Jie atsirado tada, kai prez. R. Reaganas gen. M. Noriega apkaltino narkotikų įvežimu į JAV, pareikalavo jo atstataidinio, paskelbdamas finansinius ir ekonominius varžtus Panamai. Į narkotikų pristatymą buvo įveltas gen. M. Noriega priklausantis lėktuvas, sulaukęs JAV teritorijoje. Ji buvo aprūpintas specialiais sekimo prietaisais ir išleistas iš JAV. Tokiu būdu nustatyta, kad narkotikus į JAV gabenęs lėktuvas priklausio Panamą valdančiam gen. M. Noriegai.

Sparčiai augančios panamiečių grupės Montrealin ir Torontan pradėjo atskristi iš Floridos Miamio oraousčio. Tuos ateivius geriausiai atveju galima vadinti ne politiniais, o ekonominiais pabėgėliais. Jie neturėjo politinio pavojaus Panamoje, bet jiems nepatiko prez. R. Reagano ekonominių ir finansinių varžtų dėka gen. M. Noriegos režimą ir per jį Panamą užgriuvusios problemos. Tie gražiai apsirėngę turtingi panamiečiai Kanadon atskrenda iš Floridos. Kodėl tad politinės globos nebuvo pasiprašyta JAV? Kanados imigracijos ministerė B. McDougall buvo priversta įvesti turistų vizas Kanadon atskrendan-

tiem panamiečiams. Anksčiau panašių varžtų susilaukė masinės politinius pabėgėlius vaidinusių ateivių bangos iš Portugalijos, Turkijos, Brazilijos, Jamaikos. Jas sustabdė atvykėliams iš tų šalių įvestos vizos. Panamiečių antplūdis turbūt nebus paskutinis. Nelegalių ateivių banga gali atūžti iš kitų kraštų, kol 1989 m. sausio 1 d. nebus pradėję veikti naujieji "C-84" ir "C-55" įstatymai.

Iš tikrųjų dabartinis antplūdis, net ir suvaržius įvažiavimą Kanadon panamiečiams, auga, nes atvykėliai iki 1989 m. sausio 1 d. vis dar gali save vadinti politiniais pabėgėliais. Ir pačioje Kanadoje dabar politiniais atbėgėliais pradėjo užsirašinėti čia atvažiavę ir nele-

galiai dirbę asmenys. Daugelis jų, su turistu vizomis atvykę pas gimines ir pažįstamus, pasilikio, kai pasibaigė vizose nustatytas laikas. Vis plačiau pradedama kalbėti, kad Kanados vyriausybė vėl turės paskelbti amnestiją visiems nelegaliems ateiviams, įskaitant ir beveik 70.000, pasivadinusiu politiniais pabėgėliais, neištyrus ir nepatikrinus jų bylos. Imigracijos ministerija jau sustabdė pradinę politinių pabėgėlių teisių procedūrą įvažiavimo centruose. Esą ji pasidarė neįmanoma dėl juos užplūdusios ateivių minios. Imigracijos ministerė B. McDougall kalba apie būtinas reformas, bet oficialiai nepatvirtina pasklidusių gandų, kad nelegalūs ateiviai vėl susilauks pilnos ar dalinės amnestijos ir kad jiems bus leista pasilikti Kanadoje.

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

1988 rugsėjo 2-3 d. Bay City, Mich., buvo prarastos 23-čiosios metinės ŠALFASO golfo pirmenybės. Jose dalyvavo 115 golfinkų: iš Čikagos – 44, Toronto – 35, Detroito – 20, Klivlando – 10, Ročesterio – 4 ir Virginijos – 2. Pirmenybės ruošė Detroito "Kovas". Penktadienio išvakarėse vyko golfinkų registracija ir susipažinimo pobūvis. Šeštadienį ir sekmadienį – žaidynių užbaigtuvės bei dovanų įteikimas.

Pirmenybių pasekmės (36 žaistų skylių.)
Meisterių klasė – I v. M. Petrošius (Čik.) – 152, II v. Stukas (Čik.) – 152, III v. E. Lapas (Čik.) – 155. Low net – I v. A. Keveža (Tor.).

Vyrų A klasė – I v. Kleiza (Čik.) – 153, II v. Vaitkus (Čik.) – 169, III v. Nagevičius (Kliv.) – 170.

Vyrų B klasė – I v. S. Ignatavičius (Tor.) – 180, II v. G. Rusinavičius (Tor.) – 181, III v. D. Marijošius (Tor.).

Vyrų C klasė – I v. Polteraitis (Det.) – 193, II v. Grigas (Tor.) – 195, III v. Valaitis (Čik.) – 195.

Senjorų klasė – I v. Juraitis (Čik.) – 185, II v. Jarulaitis (Det.) – 186, III v. S. Kėkštas (Tor.) – 191.

Amžinos jaunystės taurės laimėtojas – Jarulaitis (Det.).

Moterų klasė – I v. A. Vaitkienė (Čik.) – 184, II v. D. Deksnytė (Tor.) – 185, II v. R. Stuerak (Virg.) – 188. Tarp miestinėse komandų varžybose vyrų klasėje – I v. Čikaga – 937, II v. Torontas A – 981, III v. Klivlandas – 1059. "Low net" I v. Torontas A. Moterų klasėje – I v. Torontas – 824, II v. Čikaga – 828, III v. Detroitas – 1013.

Ilgiausias smūgis vyrų klasėje – Salem (Kliv.), moterų – A. Vaitkienė (Čik.) ir senjorų – S. Kėkštas (Tor.).

Arčiausia prie vėliavėlės vienu smūgiu – vyrų – V. Šimkus ir moterų – D. Deksnytė (abu iš Toronto).

Stasys Kėkštas, veteranas golfinkas, Toronto lietuvių golfo klubo narys, pastarųjų kelių metų laukotarpėje jau trečią kartą pasiekė vienu smūgiu į skylę (hole in one). Pirmą kartą – Scarlet Woods vietovėje, antrą – Humber Valley ir šį trečią kartą, rugsėjo 12, žaidimas Lakeview aikštyne, (10-ta skylė, 152 jardų atstumas, naudojo 6 n. geležį). Kartu žaidė J. Danaitis, Al. Kuolas ir E. Kuchalskis.

III-ju PLS žaidynių Š. Amerikos (ŠALFASO) išvykos komitetas praneša, kad III-se PLS žaidynėse Adelaide dalyvaus "Lietuvos žalgirio sąjungos" sportininkai. Atvyksta "Zalgirio" jaunių krepšinio komanda, du plaukikai ir po vieną lauko ir stalo tenisinką.

PLS žaidynių organizacinio komiteto nutarta: krepšinio varžybėse sistemoje bus 4 grupės, kuriose žais visos komandos viena prieš kitą. Pirmosios dvi iš kiekvienos grupės eis į ketvirtfinalių lentelę, o paskutinės žais dėl 9-10 vietų. Jaunių komandos žais taškų sistema, iš kur pirmosios dvi žais finalines rungtynes. Paskutinę žaidynių dieną įvyks reprezentacinės rungtynės tarp Adelaidės "36", viena iš geriausių komandų Australijoje ir visų lietuvių krepšininčių rinktinės. Tinklinio varžybos vyks taškų sistema iš 3 laimėtų setų, o dvi pirmosios žais finalą. Lauko teniso varžybose bus vyrų ir moterų dvejetų bus ir mišrus dvejetas. Bus žaidžiama australiška dviejų minusų sistema. Kiekvienas žaidėjas privalo atsivežti po dvi dėžutes sviedinukų. Šachmatų varžybose bus du turnyrai: pagrindinis, kur kiekvienas žaidėjas turės 30 min. partiją ir "žaibo", kur kiekvienam bus 5 min. partija. Stalo teniso, "squash" ir biljardo varžybos vyks dviejų minusų sistema. Golfo varžybos kiekvienas žaidėjas turės pristatyti savo klubo nustatytą "Handicap".

PLS žaidynių priėmimo komiteto numatyta galutinė programa. Gruodžio 22 d. visi sutinkami aerouoste, paskirstomi pas žmones, o vakare bendra vakarienė lietuvių namuose. Gruodžio 23 d. iškyla laivu su pietumis, muzika ir šokiais. Kaina \$15, dalyvavimas nebūtinas. Gruodžio 24 d. salė su keliomis krepšinio ir tinklinio aikštėmis atidaryta visą dieną laisvoms treniruotėms, o vakare bendros kūčios lietuvių namuose. Gruodžio 25 d. kelionė į Adelaidę. Visi trys miestai jau turi po šimtą nakvynių pas žmones. Likusiems vietos taip pat bus surastos, tačiau šio sunkaus darbo palengvinimui reikia: a) sąrašo visų norinčiųjų apsigyventi viešbučiuose, b) sąrašo visų turinčiųjų vietas pas gimines ar draugus, c) bendro sąrašo, kur prie lietuviškų pavardžių būtų pridėtos žmonos, motinos ar mergautinės pavardės ir gal net kilimo vieta iš Lietuvos. Prašome pranešti jūsų komandų uniformų spalvas, kad Australijos lietuvių komandos iš anksto galėtų prisitaikyti.

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:	IMA:
8 1/4% už 90 dienų term. indėl.	už asmenines paskolas nuo 11 %
8 1/2% už 6 mėn. term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
8 1/2% už 1 m. term. indėlius	su nekeičiamu nuosimčiu
8 3/4% už 2 m. term. indėlius	1 metų 11 1/4%
9 % už 3 m. term. indėlius	2 metų 11 1/2%
9 % už 1 m. GIC mėn. palūkanas	3 metų 11 3/4%
10 % už 1 m. GIC invest. pažym.	(fixed rate)
10 % už 2 m. GIC invest. pažym.	su keičiamu nuosimčiu
10 % už 3 m. GIC invest. pažym.	1, 2 ar 3 metų 10 1/4%
8 % už pensijų planą (variable rate)	(variable rate)
10 % už 1 m. term. pensijų planą	
10 % už 2 m. term. pensijų planą	
10 % už 3 m. term. pensijų planą	
8 % už pensijų fondą – RRIF (variable rate)	
6 % už taupymo s-tas	Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji morgičiai.
5 3/4-7% kasd. palūkanų sąskaita	
8 % virš \$10,000 kasd. pal. sąsk.	
5 1/4% už kasd. pal. čekių sąsk.	

AKTYVAI virš 66 milijonų dolerių

Visų narių gyvybę apdrausta santaupų dydį, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemo-kamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų (Ilepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai – 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543

Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.
Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – s a v i n i n k a i

Namų įkainojimo skyrius
HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED
25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3
Telefonas (Toronto linija) 773-6480

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – morgičių, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR,
1614 Bloor St. West, Toronto, M6P 1A7
(Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SĄŽINGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS
STASYS JOKUBAITIS.
30 metų patirtis vakarų Toronto ir High Parko rajonuose.
KINGSWAY NATIONAL
THE SIGN OF DISTINCTION
Tel. 535-2331
arba 537-2869

RE/MAX
renown realty ltd., realtor
an independent member broker
daiva t. dalinda, B.A.
associate broker
4887 dundas street west
islington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999
232-2322

DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS
NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti
Justinas Raškauskas
624-6336 namų 897-0068
ALLAN BROWN
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
• atlieku visus elektrinius darbus – namų, įstaigų, įmonių
• parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
• įrengiu aliumininius gaminius – lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
• atlieku pagrindinius namų remontus – prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas
• uždengiu naujus stogus, išlieju (važiavimus) (driveways)
Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**
Gifts International Inc.
2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424
Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

GEO. H. CREBER
MONUMENTS INC.
208 Kingston Rd., Toronto, Ont. M4L 1S7
Raštinės tel. 691-5712 Namų tel. 762-3502
694-1013 Roman Demkiw
Išstatyta 120 paminklų pavyzdžių – didžiausias pasirinkimas Toronte paminklų, sukurtų tautiniais motyvais
Mes parūpinam savo klientams braizinius bei porcingus pagal mastelį planus patvirtinimui. Projektai ir skulptūros atliekami geriausių mūsų meistrų.
Naudojamas geriausias Š. Amerikos ir importuotas granitas. Užsakymai priimami bronzos ir granito plokštėms, keramikos ir porceliano paveikslams, įrašams kapinėse, bronzos statuloms ir lėmputėms.
Varžytinių kainos – visų projektų meistriškumas garantuotas.

Toronto miesto
Statybos ir pastatų tikrinimo skyriaus
VIEŠAS PRANEŠIMAS
Pakankamas šildymas
Toronto miesto namų įstatymas sako, kad nuosavybės savininkas yra atsakingas už šilumos palaikymą visuose kambaruose minimum 21°C (70°F) nuo rugsėjo 15 iki birželio 1 dienos. Vienintelė išimtis tais atvejais, kai patalpos gyventojai gali patys reguliuoti temperatūrą savo kambaruose.
Jei esate nuomininkas ir jaučiate, kad jūsų patalpa nepakankamai šildoma, pasakykite ar parašykite savininkui. Jei nieko nedaroma, Pastatų ir priežiūros departamentas gali jums padėti. Skambinkite 392-7960 nuo pirmadienio iki penktadienio tarp 8.30 v.r. ir 4.30 v.p.p.; po darbo valandų skambinkite 392-7149. Naudotojai TDD/TTY skambinkite 392-7354.
Michael L. Nixon, P. Eng.
Pastatų bei priežiūros viršininkas
ir vyriausias pastatų pareigūnas
STATOMAS GERESNIS TORONTAS

Mūsų išlikimas

(Atkelta iš 7-to psl.)

liškai švarinti. Saugoti vaikus ir jaunimą nuo dvasinių puvėsių. Mes nepakeisime viso pasaulio moralės, nepašalinime visų blogybių, bet kai ką savo aplinkoj galima padaryti. Reikia rasti dvasines piktžoles. Tėvai turi daug įtakos vaikams. Jų žodis ir pavyzdys veikia giliai. Anksčiau ar vėliau tai pasireiškia. Mūsų vyresniųjų atsakomybė stebėti kas vyksta stovyklose, organizacijose, visuose augančio jaunimo pobūviuose... Nieko nesmerkti ir nenuraušyti, bet pozityviai padėti. Priekaištai, nuvertinimas – tai jaunimo smukdymas. Klaidų ir nepageidaujamų elgesio yra visų mūsų gyvenime. Bet visa tai galima pagerinti ir pamažu patvarkyti nieko nekaltinant.

Mums reikia maldos vaikų šeimose ir vienuolynuose už pašaukimus ir jų ugdymui. Daug čia gali padėti ligoniai, aukodami savo kančią, nes be atgailos neišsiversime. Tai priklausoma ne tik ligoniams, bet mums visiems. Kada Mišių metu susi-

renka parapijinė bendruomenė, reikėtų bendros maldos už pašaukimus. Grupiniuose jaunimo pokalbiuose kalbėtis ir aiškintis pašaukimų svarbą savoje tautoje ir Bendrijoje. Studijuojantį jaunimą stipriai užvaldo karjera ir uždabys, bet ar visa tai tikrai veda į laimingą gyvenimą? Reikia gerai pagalvoti.

Būtų gera, kad atsirastų atsiliepimų, kad būtų galima tęsti pokalbį vystyti ir aiškintis. Pasvarsčius klausimą atrodė, kad tolimesnis mūsų iš-

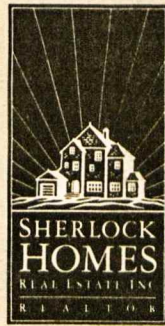
likimas priklauso, kiek bus pagęsus centriniai vienetai – parapijos ir vienuolijos. Teisėtai visuomenė laukia iš tų centrų dvasinių spindulių ir darbų. Bet kartu reikia visuomenės talkos ruošti jaunus žmones tam gyvenimui ir darbui. Pjūtis didelė, bet darbininkų mažai. Mūsų jėgos nepakankamos, tad kreipkimės su pasitikėjimu į Viešpatį padidinti mūsų būrį. Nebijok mažasai būry – ramina Kristus. Pasitikintiems niekada nepristinga jėgų.

— "Pjūtis didelė, o darbininkų mažai: jeigu kas iš jūsų susitars žemėje dviese melstis bet

kokio dalyko, jiems mano dangiškasis Tėvas jį suteiks. Kur du ar trys mano vardu susirinkę, ten ir aš esu jų tarpe". Mato: 9:18-20.

Viešpatie, jei mes ne du ar trys, bet visi prašysime! Tu tikrai mus išklausysi ir atsiysi darbininkų į savo Vynuogyną. Kristau, ačiū už viltį ir Tavo pažadą!

Knygų rišykla
"SAMOGITIA"
meniškai ir iša
knygas bei žurnalus
A. Plėnys
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

*Jei norite pirkti ar parduoti namą,
ar gauti informaciją, prašau man
paskambinti.*

Prižadų mielai ir sąžiningai patarnauti.
Lina Kuliavienė tel. 534-7788
431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

MARIUS E. RUSINAS, turis septynerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:

- RRSP – nuo 1 iki 10 metų garantuoti pajamėjimai
- RRIF pensijų fondas
- metinė renta (Annuities) – nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyrai ir žmonai) arba viename (kitam mirus)
- įvairūs fondai (Segregated Funds) – gyvybės, sveikatos, grupinė drauda
- atstovauja visom gyvybės draudoms bendrovėm
- klientų patogumui, susitarus, atvažiuoja į namus

Canada Life Assurance Company
390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2
Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

Geresnė vaikų priežiūra šviesiasniam rytojui Įvedamas vaikų priežiūros iniciatyvinis fondas

Jau dabar galima gauti finansinę paramą iš vaikų priežiūros iniciatyvinio fondo vystymui naujų minčių bei ieškojimui naujų kelių vaikų priežiūros srityje, o taipgi pagerinimui dabartinių patarnavimų.

Kam tai padės?

Labiausiai pagalbos reikalingos vaikų priežiūros sritys yra susijusios su poreikiais išimtinose padėtyse atsidūrusių šeimų, kurios gyvena mažiau aptarnaujamose vietovėse:

- indėnų ir inuitų vaikai
- fiziniai ar protiniai negaluojuantys vaikai
- pamainose dirbančių arba dalinai dirbančių tėvų vaikai
- mažumų kultūrinės aplinkos vaikai
- mokyklinio amžiaus vaikai
- kaimuose ir kitokiose lankstaus patarnavimo reikalingose vietovėse gyvenantys vaikai

- vaikai, kuriems reikia trumpalaikės atgaivos bei skubios pagalbos

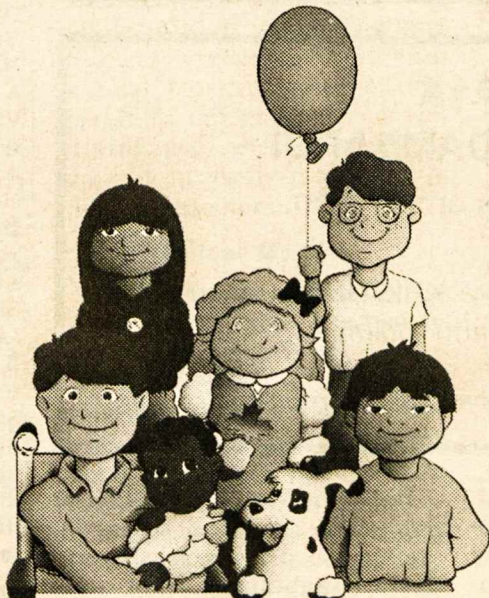
Kas gali kreiptis?

Vaikų priežiūros iniciatyvinis fondas atsižvelgs į siūlomus demonstravimo, vystymo bei tyrimo projektus vaikų priežiūros srityje, kuriuos pateikia:

• pelno nesiekiančios organizacijos

- bendruomeninės grupės
- profesinės draugijos
- savanoriškos organizacijos
- švietimo įstaigos
- provincinės, apylinkinės bei vietovinės agentūros
- darbo unių vienetai
- pavieniai asmenys (pritaikomo tyrinėjimo srityje)

Jeigu jūs ar jūsų organizacija turėtum projektą, skambinkite žemiau nurodytais telefonais arba rašykite, prašydami projektams nuorodų bei užpildymo formų.

Child Care Initiatives Fund,
6th Floor,
Brooke Claxton Building,
Tunney's Pasture,
Ottawa, Ontario, K1A 1B5.
(613) 954-8255
(613) 957-0638

Health and Welfare
Canada

Santé et Bien-être social
Canada

Canada

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707 Savininkas – Tom Thompson

RE/MAX
homecentre inc., realtor
an independent member broker

birute spudas, B.A.
sales representative

*Perkant, parduodant
ar dėl informacijų skambinkite,
mielai patarnausiu*

1280 dundas street west
toronto, ontario M6J 1X7
res: 445-9469

535-2500

1988 metų EKSKURSIJOS Į VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS

6. Rugpjūčio 17-31.	Vilnius 11 d.	\$2284.00 dar yra 3 vietos
7. Rugsėjo 7-21.	Vilnius 11 d.	\$2284.00 dar yra 15 vietų
8. Spalio 10-19.	Vilnius 7 d.	\$1695.00 dar yra 7 vietos

KLM lėktuvai Toronto – Maskva su persėdimu Amsterdam. Patirtis Vilniaus grupių organizavime daugiau 20 metų. Neapsiriks, pasirinkite mano organizuojamas grupes, kurias tvarkau su Inturistu per "Kentours" Toronto nuo 1962 m. Rugsėjo 7-21 grupę numatės lydėti aš pats. Kaip lietuviška patarlė sako: Senas jautis vagos negadina. Jei dar nesate pasinaudoję, pamėginkite – įsitikinsite.

Smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu

V. BAČĖNAS

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ontario M5V 2A1

Visais kelionių
reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. (416) 593-0600

Advokatė

JOANA E. KURAS, LL.B.

kartu su advokatu Petru Šimonėliu perėmė a.a. advokato
Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St.W., Suite 200 prie Windermere Ave.,
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500 Telefonai:
Bloor ir Jane gatvių kampas įstaigos (416)762-7393
Toronto, Ontario M6S 4W3 namų 233-0303

Advokatas VIKTORAS E. RUDINSKAS, B.C.L., LL.B., M.B.A.

Ontario ir Kvebeko teisininkų organizacijų narys, dirba firmoje
advokatų Anderson, Sinclair, Walters, Shaw a. Mooney.
Barristers and Solicitors. Patent a. Trade Mark Agents

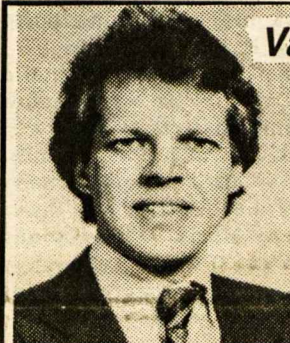
Toronto: Suite 209, 3416 Dundas St.W. Toronto, Ontario M6S 2S1 767-2127	Mississauga: Suite 200, Plaza One, 2000 Argentia Road, Mississauga, Ontario, L5N 1P7, 821-8522 TELEX: 06-960168
--	--

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B.

kartu su advokate Joana Kuraite perėmė a.a. advokato
Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St.W., Suite 200 Telefonai:
prie Windermere Ave. įstaigos (416)763-3362
Toronto, Ontario M6S 2S4 namų 621-2136

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.
Telefonas (416) 864-2734

- Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investicijų srityje
- Aukso kasyklų analizuotojas
- Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"
- Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

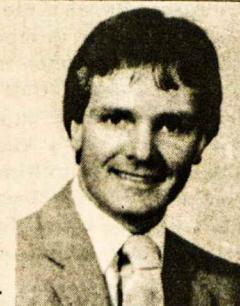

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker

**Juozas (Joseph)
Norkus**
namų pirkimo ir
pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas

Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3

769-1616

DRAUDA

"ALL THE
CHOICE
IN THE
WORLD"

**MASKELL INSURANCE
BROKERS LTD.** (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

DRESHER INSURANCE &
REAL ESTATE BROKERS

233-3334 – 231-2661 – 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir
RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas – greitas ir tikslus!

V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTO

Anapilio žinios

— Ribbentropo ir Molotovo pakto paminėjimo demonstracijų Vilniuje vaizduojant pirmąjį dalis buvo rodoma po Mišių parapijos salėje. Išties vaizduojant parodytą Wasagoje.

— Pakrikštyta Broniaus ir Danutės (Vaičiūtytės) Naudžiūnų dukrelė Vida-Ona.

— Palaidoti: rugsėjo 12 d. a.a. Vladas Markevičius, 77 m. amžiaus; rugsėjo 13 d. a.a. Anastazija Gaizauskienė, 89 m. amžiaus.

— Susituokė Nijolė Vytaite su Trevor A. Jackson; Vladas Kulmatikas su Stase Vaitiekienė.

— Atitaisymas. "TŽ" 37 nr. Anapilio žiniose turėjo būti "pakrikštytas Vidos (o ne Zitės) ir Ronald Antonio sūnus".

— Visi, kurie ruošiasi mūsų šventovėje priimti Sutvirtinimo sakramentą, prašomi susirinkti rugsėjo 24, šeštadienį, 11.30 v.r. mūsų šventovėje su savo Sutvirtinimo tėvais repeticijai.

— Aukų Lietuvos religinei šalpai \$100 — V. V. Baliūnai (a.a. Onos Baliūnienės VIII mirties metinių proga); Kanados lietuvių kultūros muziejui \$650 — L. O. Radzevičiai (a.a. Jono ir Monikos Žekų atminimui); \$50 — P. S. Pakalniškiai iš Kalifornijos (a.a. Vytauto Jonačio atminimui); \$40 — Eglė (Vair), Onutė (Narusienė) ir Rita (Gast) Jonaitytės (savo tėvelio a.a. Vytauto Jonačio atminimui); Šv. Jono kapinėms \$50 — J. Liutkienė (a.a. dr. Klemenso Liutkaus atminimui); parapijai \$100 — Jonačių šeima (a.a. Vytauto Jonačio laidotuvių proga); \$60 — dr. J. H. Žmuidzinai, K. R. Poškai; \$50 — A. Petkevičienė (a.a. Bernardo Petkevičiaus mirties metinių proga); R. Celejewska, V. R. Akeičaičiai, V. V. Baliūnai.

— Mišios rugsėjo 25, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Oną Ališauskienę, 11.00 v.r. už parapiją, 4.00 v.p.p. į Lietuvos kankinius; Wasagoje 11.00 v.r. už a.a. Antaną Bernotą.

Lietuvių namų žinios

— Sekmadienio popietėje dalyvavo 300 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: Bronius Sagevičius iš Vilkaviškio, Rūta Tumpaitė iš Tauragės, Onutė Jauneikaitė iš Vilniaus, Aldona Gadeikienė iš Alytaus, Vytautas Laugalys iš Ukmergės, Antanina Vizgintienė-Skutaitė iš Plungės, Dalia Abramavičienė, Zuzana Vismininė-Pleinytė iš Mažeikių, Aleksas Kulnys iš Los Angeles, Kalif., Jonas, Genė Miglinai iš Čikagos, Juozas, Katerina, Ramona Jauneikai iš Delhi, Sofija Zatorskienė iš Windsor, Juozas Skučas iš Montrealio.

— A. a. Jono Dambaro atminimui lietuvių slaugos namams aukų: \$25 — Ona Indrelienė; \$20 — T. B. Stanuliai; \$15 — Aldona Byszkiewicz. Viso suaukoto a.a. Jono Dambaro atminimui \$775.

— Spalio 16 d., 3 v.p.p. Toronto LN moterų būrelis rengia koncertą Lietuvių slaugos namams paremti.

— Spalio 23 d., 1.00 v.p.p. yra šaukiamas LN moterų būrelio visuotinis narių susirinkimas. Pirmą valandą bendri pietūs, po to valdybos rinkimai ir pranešimai.

— Lietuvių slaugos namams aukų: \$100 — Linas, Veronika Balaišiai. Viso statybos fonde yra \$83,182.60. Aukos priimamos: "Pamonoje", "Talkoje" ir Prisikėlimo parapijos kooperatyve.

— LN vyrų būrelis visuotinis susirinkimas šaukiamas rugsėjo 30 d. Kunigaikštienės Birutės mėnė. Darbotvarkėje: vakarienė, naujų įstatų priėmimas, veiklos apžvalga ir ateities planai. Vakarienė — 6.30 v.v., susirinkimas 7.30 v.v. Norintieji dalyvauti vakarieneje turi pranešti W. Drešeriui tel. 231-2661 bent savaitę prieš susirinkimą. Būrelio nariai ir norintys į jį įsijungti prašomi gausiai dalyvauti.

— Savaitraščio "Nepriklausoma Lietuva" tradicinis vakaras, rengiamas spalio 22 d., šeštadienį, LN didžiojoje salėje. Prašome į vakarą atvykti ne tik laikraščio prenumeratorius, bet ir visus lietuivius. Savo spaudą palaikydami stipriname lietuviybę. Vakara rengia spaudos rėmėjai.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatui į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne ir kiekvieno mėnesio 15 "Vilnius Manor" pensininkų namuose.

SUTVARKAU DOKUMENTUS iškviešti gimines iš Lietuvos. Kreiptis į R. Krukovičių. Darbo valandos: pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį 3-7 v.p.p., penktadienį 12 v.-3 v.p.p. Tel. 387-3288, adresas: 654 Upper James, Hamilton, Ont. C9C 2Z4.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Lietuvių pranciškonų vadovybės rinkimai įvyko praėjusį penktadienį. Provincijolui išrinktas kun. Placidas Barius, OFM, vice-provincijolui kun. Pranciškus Giedgaudas, OFM, patarėjais: kun. Jurgis Gailiūsis, OFM, kun. Bernardinas Grauslys, OFM, kun. Leonardas Andriekus, OFM, ir kun. Augustinas Simanavičius, OFM. Posėdžiai, kuriuose bus daromi kunigų paskirstymai, prasidės spalio 3 d. Kennebunkporte, ME.

— Pakrikštytas Mykolas-Jurgis, Vido ir Kristinos Kiškūnų sūnus.

— Ruošiasi tuoktis Ona Poškutė su Stan W. Zeber.

— Susituokė Rūta Kulnytė ir Myron Douglas.

— Rugsėjo 13 d. palaidotas a.a. Jonas Šablinskas, 67 m.; rugsėjo 19 d. palaidotas a.a. kun. Alfonsas Grauslys, 86 m.; rugsėjo 20 d. palaidota a.a. Katryna Margienė, 94 m.

— Dailininko Rimvydo Bartkaus darbų paroda įvyks rugsėjo 25 d., ateinantį sekmadienį, mūsų Parodų salėje. Paroda bus atidaryta po 10.15 v. Mišių. Dailininkas Bartkus yra atvykęs iš Lietuvos ir atsivežęs apie 40 savo ir kitų menininkų grafikos darbų.

— Parapijos choras, kuriam vadovauja sol. V. Verikaitis, o akompanuoja Danguolė Radke, pradėjo naują darbo sezoną praėjusį sekmadienį per 11.30 v. Mišias. Choras repetuoja kiekvieną ketvirtadienį 7.30 v.v. muzikos studijoje.

— Parapijai aukų: \$100 — S. Barškėtis, A. V. Lukai, A. R. Šileikos, A. R. Sapijonai, S. Šergalienė, A. J. Vaskevičiai, \$90 — A. L. Smolskiai; \$60 — V. K. Kiškūnai; \$50 — L. Šileikienė; klierikų fondai: \$500 — J. O. Mickai, \$50 — J. B. Maziliauskai; vyskupo fondai: \$500 — J. O. Mickai; Bangladeše nukentėjusiems nuo potvynių: \$50 — E. Tamulionienė.

— Mišios rugsėjo 25, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Vaelovą Sinkų-Sinkevičių, 9.20 v.r. — už a.a. Tadą ir Mariją Normantus, 10.15 v.r. — už a.a. Joną Jarmalavičių, už a.a. prel. Praną Vaserį ir už a.a. Mariją Normantiene, už a.a. Stasį Gaigėlį, 11.30 v.r. — už gyvus ir mirusius parapijiečius, 7 v.v. — už a.a. Juozą Vainą.

A. a. kun. Alfonsas Grauslys mirė rugsėjo 14 d. Western ligoninėje Toronte, sulaukęs 86 m. amžiaus. Palaidotas rugsėjo 19 d. iš Prisikėlimo parapijos šventovės Šv. Jono lietuvių kapinėse Anapilyje. Buvo žinomas pamokslininkas Lietuvoje ir išsviavoje. Bendradarbiavo katalikų spaudoje. Gyveno Čikagoje. Vasarą atvykdavo į Montrealį ir Torontą, kur lietuvių šventovėse sakydavo pamokslus.

"Gintaro" ansamblis po vasaros atostogų pradeda savo veiklą. Kviečiame jaunimą, kuris norėtų priklausyti "Gintarui" atvykti į pirmą repeticiją. Į vaikų grupę priimami vaikai nuo 8 metų amžiaus, ir vidurinę grupę nuo 13 metų. Taip pat kviečiamos mergaitės nuo 14 metų, kurios gali dainuoti, įsijungti į "Gintaro" dainos vienetą. Pirmoji repeticija, registracija ir tėvų pasitarimas (vaikų ir vidurinės grupės) įvyks rugsėjo 29, ketvirtadienį, 6.30 v.v. Prisikėlimo parapijos patalpose.

Šio sezono pirmas pasirodymas įvyks per "Nepriklausomos Lietuvos" spaudos balių spalio 22 d. Lietuvių namuose, kur dalį programos atliks "Gintaro" vidurinė šokėjų grupė ir dainos vienetas. Spalio 8-9 d.d. studentų šokėjų grupė drauge su sol. V. Poviloniu koncertuos Klivlande Lietuvių dienos. Metinis "Gintaro" koncertas, kur dalyvaus visos šokėjų grupės ir dainininkės — 1989 m. balandžio 15, šeštadienį, Anapilio patalpose.

Šiais metais "Gintarui" vadovauja R. ir J. Karasiejai, šokius moko R. Yčienė, A. Bubilienė ir L. Kaminskienė. Dainos vieneto vadovė — R. Stauskienė.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

PRIEINAMA KAINA dažame butus, namus, atliekame stalius darbus bei taisome automobilius. Kreiptis bet kuriuo laiku tel. 537-9564 Toronte.

LIETUVOS KANKINIŲ ŠVENTĖ - ATLAIDAI

1988 m. rugsėjo 25, sekmadienį, 4 v.p.p., Anapilyje

MINIMA: parapijos gyvavimo 60 metų sukaktis Lietuvos kankinių šventovės šventinimo 10 metų sukaktis

IŠKILMĖSE DALYVAUJA: vysk. Paulius Baltakis, OFM, ir vysk. M. Pearse Lacey

ŠVENTĖS PROGRAMOJE: Mišios ir Sutvirtinimo sakramentas Procesija su Švenčiausiuoju (kapinės ir palaiminimas VAIŠĖS ANAPILIO SALĖJE, veteranų-parapijiečių pagerbimas, šventovės šventinimo ištraukos ir "balsai iš anapus", Anapilio dainos vieneto "Sutartinė" programa

Vaišių bilietai platinami sekmadieniais parapijos salėje, o šokiadieniais skambinti V. Narušliui tel. 277-1128.

Parapijos tarybos administracinė sekcija

Kviečiame visus aplankyti

LIETUVOS JAUNŲJŲ DAILININKŲ PARODA,

kuri įvyks rugsėjo 25, sekmadienį, Prisikėlimo parapijos parodų salėje.

Parodos atidarymas po 10.15 v.r. Mišių.

Rengėjai: Lituanicos rėmėjai

Spalio 14, penktadienį, 6 v.v., Toronto lietuvių pensininkų klubas rengia

"Vilnius Manor" penkerių metų veiklos sukaktį

Minėjimas įvyks 3-čio aukšto salėje.

Programoje: "Serenada" (Underys, Vytautas ir Vaičiūnas).

Šilta vakarienė su vynu, kava, pyragais ir linksmais šokiais

Bilietai kaina — \$18 asmeniui. Prašome įsigyti bilietus iš anksto pas S. Dervinienei tel. 767-5518 ir J. Gustainį tel. 769-1599. *Visus Toronto pensininkus ir jų svečius prašome gausiai dalyvauti.*

TLP klubo valdyba

Kun. P. Ažubalio stipendijų fondui aukų: Petronėlė Ūkelienė — \$200, Ona Skrebūnienė — \$250.

A. a. Jono Dambaro atminimui skiriame aukas: "Tėviškės žiburiams" — \$20, Kanados lietuvių fondui — \$20, Išganytojų parapijai Toronte — \$50.

Aleksas Kojalaitis

A. a. Edvardo Zaturkus atminimui K. B. Žutautai "Tėviškės žiburiams" aukų \$10.

A. a. Jono Sadausko, mylimo vyro ir brangaus tėvelio, dviejų metų mirties prisiminimui žmona Birutė, sūnus — Juozas ir Viktoras, dukra Rūta "Tėviškės žiburiams" aukų \$50.

Aldona Falikauskienė, prisimindama svainio a.a. Jono Sadausko dviejų metų mirties sukaktį, "Tėviškės žiburiams" aukų \$20.

KLB Sault Ste. Marie apylinkės valdyba "Tėviškės žiburiams" per valdybos pirm. V. Kramilių aukų \$50.

A. a. Jonui Mikolaičiui mirus, užjaušdami jo žmoną Nateliją ir seserį Martą Radžiūniene, vietoj gėlių, aukojame "Tėviškės žiburiams" \$30.

Viktoris ir Viktoras Staskūnai

Paneigimas. "Tėviškės žiburijų" 37 nr. buvo išspausdinta žinutė iš "Panevėžio tiesos", kurioje rašoma, kad Toronte "Volungės" ansamblio vadovė muz. Dalia Viskontienė "Lietuvos" viešbutyje Vilniuje susitikusi su Panevėžio moterų choro "Volungė" vadovėmis ir nuosirdžiai pasidalinę mintimis. Toronte "Volungės" vadovė užprašiusi panevėžietes atvykti į kada nors ruošiamą lietuvių dainų šventę S. Amerikoje. Muz. Dalia Viskontienė tą žinią kategoriškai paneigia.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, naujų šokių karnais. Gaunami kontaktiniai lęšiai (contact lenses).

A+A VYTAUTUI JONAIČIUI

mirus,

žmoną BIRUTĘ, dukras — EGLĘ, RITĄ, ONUTĘ bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame —

Toronto lietuvių pensininkų klubas

A+A JONUI DAMBARUI

iškeliauvus amžinybėn,

žmoną MARIJĄ ir dukrą KRISTINĄ su vyru nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Mažosios Lietuvos moterų draugija

KLB Toronto apylinkės valdyba išrūpino iš Ontario provincinės valdžios finansinę paramą, skirtą lietuvių socialinės srities reikalų aptarnavimui. Šiom pareigom atlikti įieškomas tarnautojas, galintis dirbti pilnas darbo dienas. Darbo užduotis yra koordinuoti ir plėsti Toronte egzistuojančių socialinių reikalų sekcijų darbus, organizuoti savanorių-talkininkus, teikti ir parūpinti informaciją ryšiuose su valdžios įstaigomis, vesti lietuvių socialinių reikalų biurą. Kandidatas privalo būti baigęs mokslą su BSW laipsniu arba kitą atitinkamą aukštojo išsilavinimo sritį. Būtinias bent žodinis lietuvių kalbos žinias. Atlyginimas numatomas kaip ir visiems šios srities tarnautojams.

Suinteresuoti šia tarnyba kviečiami rašyti lietuviškai ar angliškai: V. Kulnys, KLB Toronto apylinkės socialinių reikalų taryba, 1573 Bloor St. West, Ontario, M6P 1A6, tel. (416) 769-1266. Prašoma pažymėti išsimokslinimą, lietuvių kalbos žiniją, socialinės darbo srities patyrimą, pageidaujamą atlyginimą ir t.t.

Daiva ir Andrius Paulioniai susilaukė sūnelio Edvardo Andriaus. Džiaugiasi sesute Viktorė ir abeji seneliai.

Turistai, kurie lankydami si Ontario provincijoje perka daiktus ir sumoka daugiau kaip \$7 mokesčių, išvykdami iš šios provincijos laike mėsos gali gauti mokesčių sugrąžinimą. Reikia tik užpildyti parduotuvėse gaunamą "Province Tax Refund for Visitors in Ontario" formą.

ATLIEKAM mūrinimo darbus iš plytų, blokų ir taisome senus pastatus. Skambinti Alfonsas tel. 536-3456 Toronte.

FLORIDOJE išnuomojamas atskiras namas su garažu, baldais ir virtuvės indais, 2-jų miegamųjų ir 2-jų prausyklų. Skambinti 1-904-489-9035.

CHESSINGTON LIMOUSINES

vestuvėms, gimnazijos, universiteto mokslo užbaigimo ir kitom progom.

Lietuviams nuolaida

C. Jason (Jasiūnas) Toronte

Tel. (416) 624-8181

MONTREAL

Tautos šventę paminėta rugsėjo 11 d. AV parapijoje. Minėjimas prasidėjo iškilmingomis pamaldomis, organizuotai dalyvaujant šauliams su savo vėliavomis. Mišias laikė ir šventei pritaikytą pamokslą pasakė klebonas kun. Juozas Aranauskas. Išpūdingai giedoję po vasaros atostogų grįžę parapijos choras, vadovaujamas muz. Aleksandro Stankevičiaus.

Po pamaldų parapijos salėje antrą minėjimo dalį pravedė LK Mindaugo šaulių kuopos pirm. Augustas Mylė. Po vėliavų įnešimo, himnų bei tylos minutės visų žuvusių dėl Lietuvos laisvės pagerbimo sekė trumpa ir taikli Juozo Šiaučiuolio paskaita. Montrealio vyrų oktetas, vadovaujamas muz. A. Stankevičiaus, padainavo penkias skambias dainas. Minėjimas baigtas vaisėmis. Mi-

nėjimą rengė LK Mindaugo šaulių kuopa.

Montrealio mergaičių choras "Pavasaris" pirmą kartą po vasaros atostogų rugsėjo 11 d. gražiai giedoję per 10 v. Mišias AV šventovėje. Tos mergaitės šiuo metu daug repetuoja, nes spalio 1 d. yra pakviestos koncertuoti Niujorko sporto klube. Be to, netolimoje ateityje žada išleisti savo plokštelę.

Vincas Kačergius, vienintelis montrealietis, su torontiškų grupe šių metų pabaigoje skrenda į III-ąsias Pasaulio lietuvių sporto žaidynes Australijoje.

AV parapijoje eina priešvedybinią užsaką Andrius Viskanto su Marie Louise Maurice.

Anne ir Gintauto Ramanauskų dukrelė pakrikštyta Kristinos. Anne vardais. B.S.

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545 PETRAS ADAMONIS

Res.: 256-5355 C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapija

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS — virš \$23,000,000 REZERVAS — virš \$750,000.

MOKA UŽ:

Certifikatus	10 %	Taupymo — special.	5 1/2 %
Term. indėlius:		Taupymo — su gyv. dr.	5 1/4 %
1 metų	8 3/4 %	Taupymo — kasdienines	5 %
180 d. - 364 d.	8 %	Einamos sąsk.	4 1/2 %
120 d. - 179 d.	7 3/4 %	RRIF — RRSP — term.	9 3/4 %
60 d. - 119 d.	7 1/2 %	RRIF — RRSP — taup.	6 1/2 %
30 d. - 59 d.	7 1/4 %		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 11 1/2 %, asmenines — nuo 12 %

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve 3907A Rosemont	Šv. Kazimiero par.
Pirm., antr., treč.	9.00-3.00	—
Ketvirtadieniais	12.00-8.00	4.00-8.00
Penktadieniais	10.00-6.00	2.00-6.00

Skautų veikla

• Rugsėjo 11 d. "Šatrijos" ir "Rambyno" tūntai atšventė Tautos šventę ir veiklos metų pradžią Prisikėlimo par. šventovėje. Mišias koncelebravo tūnto dviasios vadovs s. kun. Aug. Simanavičius, OFM, kun. Eug. Jurgutis, OFM ir kun. B. Pacevičius. "Volungės" choras, vadovaujamas muz. D. Viskontienės, gražiai pagiedoję. Mišių skaitymus atliko: T. Liačas, A. Skrinkskaitė, L. Mockutė ir I. Viskontaitė. Aukos nešė: R. Slapšytė, R. Pajaujytė, G. Karasiejus, A. Batūra ir D. Batūraitė. Po Mišių Parodų salėje įvyko sueiga. Įnešus vėliavas, Maironio eilėraštį deklamavo fil. J. Neimaniene. Po to sekė tūntų įsakymai. Skauto įžodį davė A. Batūra ir V. Liačas, skauti — R. Slapšytė ir L. Keraitė. Iš paukščių ir skautės pervestos — V. Šileikaitė, K. Steponaitytė, A. Valadkaitė, L. Sapijonytė. Į paskaitininkės laipsnį pakelta A. Skrinkskaitė. Iš vilkių į skautus pervesti: P. Dailė, T. Skrinkskas, T. Paškus, G. Neimanas, T. Pajaujis. Oficialioji dalis baigta Lietuvos himnu ir vėliavų išnešimu. Vietoj lauro kiekviena draugovė turėjo žiūgti uti su daina ir stoti ratan. Dainos puikiai skambėjo. Čia buvo sugiedota malda "Ateina naktis". M.

• Į "Rambyno" skautų tūntą priimami kandidatai į vilkius ir skautus. Į "Šatrijos" tūntą — paukštytės ir skautės. Tėveliai prašomi atkreipti dėmesį į vaikius užregistruoti į skautų-čių organizaciją. Skambinti F. Mockui tel. 489-7735 ir J. Neimanienei tel. 231-8350.

• Šiam skautiškos veiklos sezonui visų šakų skautams-tėms sueigos bus daromos kas antrą šeštadienį po Maironio mokyklos pamokų. Jos vyks Lietuvių namuose ir Prisikėlimo parapijos patalpose. Pirmoji sueiga įvyks rugsėjo 24 d.

• Toronte skautija ruošiasi iškilmingai paminėti 70 metų LSS-gos jubiliejų lapkričio 6 d. Tikimasi aukštų sąjungos vadovų ir svečių. M.

NEKALTAI PRADĖSIOS MARIJOS SESERŲ vedamas darželis pradėjo naujos mokslo metus ir priima vaikučius nuo 2,5 iki 5 metų. Kreiptis tel. 534-5773 Toronte.

VIENAM ASMENIUI reikalingas butas High Park rajone su atskiru įėjimu. Jame turi būti trys kambariai, virtuvė, prausykla ir vieta pastatyti automobilį. Skambinti tel. 497-6152 Toronte.

JIEŠKAU LIETUVIŠKUS moters prižiūrėti vaikų darbo valandoms. Duodu kambarį su atskira prausykla ir leidžiu naudotis automobiliu. Skambinti tel. 887-1392 Toronte.

JIEŠKAU VARTOTŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ. Grožinės literatūros, istorijos, religinės literatūros, filosofijos, biografijų, atsiminimų, lietuvių meno knygų, senų "Aidų", "Metmenu", lietuvių enciklopedijos ir t.t. Darius Čuplinskas, 62 Burnside Dr., Toronto, Ont., M6G 2M8. Tel. (416) 533-7425.